Թիւ 5661 (Ռ. Տ.) 11 Մայիս 1896 — 29 Ապրիլ 1896 — 27 Զիլկատէ 1313 — Երկուշաբթի

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԲՐԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԷԶ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده اداره سی آره‌وك غزه‌ته‌سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դիմեցեալ արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ժրամբ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գնանուագ թղթատարի ծախքը միօրեայ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տեղ տպագրական մեքենաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ. — ԻՍԿԿԻՏԱՐԻ ԱՂՔԱՏԱՆՆԱՄԸ.-ՏԵՒԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԸ

Վերջապէս սկզբնաւորութիւն մը կըլլայ Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ հիւանդապահներ պատրաստելու գաղափարին գործադրութեան։ Այդ հաստատութեան բժշկապետն իր պաշտօնակիցներուն հետ յանձն առեր է հիւանդապահութեան յատուկ դասեր տալ, շաբաթը երեք անգամ, իրենց այցելութեան ժամերէն դուրս։ Իւրաքանչիւրն իր մասնագիտութեան վերաբերող ճիւղին վրայ պիտի խօսի բնականաբար. վերաբերժը պիտի սորվեցնէ թէ ինչպէս գործածելու է զանոնք որոնց մարմնին վրայ գործողութիւն մը կը կատարուի. յիմարաբերժը թէ ինչ պէս հակելու է ցաւատուներուն վրայ. այսպէս և միւսներուն։

Այս պէտքն այնքան ակներեւ էր ու ստիպողական, մանաւանդ Տօրթ. Թիրեաքեանի գծած տխուր պատկերներէն ետք իր լուծումներուն շարքին մէջ, ուր հիւանդապահներուն անձեռնհասութիւնը, զեղծումները, բիրտ վարմունքը կը նկարագրէր մերկապարանց, որ հեռուէն կամ մօտէն Հիւանդանոցի վիճակին հետաքրքրուող ու կարեկցող ամէն անհատ, ամբողջ ազգը, գոհունակ տպաւորութիւն մը կրեց անշուշտ այդ լուրն իսկ կարդալով։ Հոգաբարձութիւն և բժշկական մարմին ամենէն պարզ ու գործնական եղանակն ընտրեր են վաղուց հետէ մատնանիշ եղած այս թերին լրացնելու համար. հիւանդներու սրահին մէջ, անոնց ոնարին քով, «տեղւոյ վրայ» ինչպէս կրսեն, սորվեցուցնել զանոնք խնամելու։ Այս առթիւ իրենց ընելիք հրապարակային հրաւէրէն վերջ, հետաքրքիր էինք գիտնալու թէ քանի՞ հոգի պիտի ներկայանան այդ դասերուն հետեւելու համար. վասնզի, որքան ատեն որ հիւանդապահութիւնը մասնագիտութեան կարօտ արուեստ մը չէր նկատուած և անգործներ, իրենց արհեստէն կամ աշխատութենէն ձանձրացողներ, ապրուստի միջոց մը փնտռողներ միայն հետամուտ կ'ըլլային անոր, ընտրելիներուն, գիմումներուն վերջը չէր գար. հիմա, քիչ մը աւելի յոդուածեան, ուշադրութեան եւ մնայուն պատրաստակամութեան պէտք պիտի ըլլայ դասընթացքի մը հետեւելէ ետք ստանձնելու համար այդ համեստ պաշտօնը։ Սպասելով արդիւնքին, փափագելի էր որ արբեան հաւասար թուով կիներ ալ ներկայանային. «դասախօսութիւն» բառը թող չի խրտչեցուցնէ զանոնք. մտքի բացառիկ յոգնութիւններու պէտք չի պիտի ունենան։ Ընդհակառակն իրենց սեռին յատուկ փափկութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ աւելի արագ ու աւելի կատարեալ կերպով պատրաստելու համար զիրենք հիւանդապահութեան։ Եւ յետոյ, մարդասիրական գործ մը կատարած պիտի ըլլան՝ մասնագիտութիւն մը սորվելով հանդերձ։

* * *

Մարդասիրութիւնը չէ՞ արդէն որ ամենէն աւելի իր վրայ խօսեցուցել կուտայ այս միջոցիս, զանազան ձեւերու տակ. գաւառացի աղքատ դպրոցականներուն համար, ժամագիրը՝ կարօտ եկեղեցիներուն համար, նպաստ, ձեռնտուութիւն այս կամ այն կարօտութիւններուն համար։ Պատահական կամ նոր բարեգործութիւններուն մէջ հիները կը շարունակեն իրենց կանոնաւոր գործունէութիւնը. ասոր մէկ օրինակը կուտայ Իւսկիւտարի Աղքատախնամին որ հրատարակեց իր մէկ տարուան հաշուեցոյցը. 1895 փետրուար 1էն մինչեւ 1896 յունուար 31։ Գոհացուցիչ վիճակ մը կը պարզէ այդ հաշուեցոյց որուն գումարը կը հասնի 22,216 ղրշ.ի. այս գումարին մատակարարութեան մէջ մեծագոյն տեղը կը բռնեն բնականաբար աղքատներուն և հիւանդներուն բաշխուած կաթ, միս, հաց, ածուխ, գեզ, իրը 14,000 ղրուշի. անհրաժեշտ ծախքերն հանելէ ետք՝ ընկերութիւնը իր դրամարկղին մէջ պատրաստ դրամ ունի այսօր 6141 ղրշ։ Նուիրատուներն ալ անշուշտ գոհ մնացին իմանալով որ իրենց նպաստներ անմիջական պէտքերու հոգացման յատկացուելէ զատ, գոյացուցած են նաեւ պզտիկ խնայողութիւն մը։ այս հեռատեսութիւնը նոյնքան պատուաբեր է Իւսկիւտարի Աղքատախնամին վարիչներուն որքան անոնց կոկիկ մատակարարութիւնը. այդ մեծ արուեստանին ազդայիններն արդէն գնահատած են այս կրկին առաւելութիւնները, հանրային կարօտութիւններու համար իրենց տուած նպաստներուն մէջ չի մոռնալով իրենց մրձաւոր աղքատներն ու հիւանդներն ալ։

* * *

Աղքատախնամ մարմինները որոնք հետզհետէ կը զարգանան ու կը բազմանան, իրենց արդիւնաւոր գործունէութեան առաջ բերած համակրանքին ու վստահութեան շնորհիւ, մէկ կողմէ անմիջական ցաւեր դարմանելով, միւս կողմէ տեւական բարեգործութեան սկզբունքը կ'ընդհանրացնեն որ աւելի կը փնտռուի. չքաւոր ընտանիք մը մէկ անդամէն դրամական նպաստ մը ստանալու տեղ լուսադէզ պիտի սեպէր ամսէ ամիս շատ փոքր բան մը ստանալ, բայց միայն կերպով. ասոր մէկ օրինակն աչքերնուս առջեւ ունինք։ Վերջին անգամ, երբ նոր հրաւէր մը ուղղեցինք հանրութեան, երեք նորածիններուն ու անոնց ծնողքին լքեալ վիճակը պարզելով, քանի մը նուէրներ հասան բարեսիրտ ազգայիններու կողմէ. գումարը հազիւ կը հասնէր 400 ղրշ. ի. մէկ ամսական վարձք, առանին առօրեայ պէտքերը. հայթայթում, և ահա ամիսը կը բերորդ. գժուար է նոյն բանը կրկնել պարբերաբար, որքան ալ սրտանց կարեկցողներ գտնուեցան այդ պարագային մէջ։ Ինչպէս որ ասիկա ցաւելի մը ունի իր երբեակ դաւակներովը. բայց եթէ գտնուէին երեք յոյս բարեսիրտներ որոնք յանձն առնէին, գոնէ տարուան մը համար, ամսական մէկ մէկ ոսկի նպաստ մը յատկացուցնել անոնց, այդ դժբաղդները կը փրկուէին անտարակոյս, տարուբեր կացութենէն որուն մատնուած են։ Բօգուածագիր մը անցեալ օր շատ լաւ մատնանշեցած էր այս պարագան. ու առիթը յարմար կը սեպենք ուշադրութիւն հրաւիրել անոր վրայ, Բերայի կարող ընտանիքներուն կարեկից ուշադրութիւնը մնաւանդ։

Եթէ քանի մը ազնուասիրտ տիկիններ միայն յօժարին իրենց պաշտպանութեան ներքեւ առնել այդ երեք մանուկները, ամսական կանոնաւոր նպաստ մը ապահովելով անոնց, տեւական բարեգործութեան համեստ բայց գեղեցիկ օրինակ մը տուած պիտի ըլլան։ Տ.

ՄԻԼԵՈՆՆԵՐՈՒ ՄԱՐՄԱՋԸ

Քանիներ կան որ իրենց երազներուն մէջ Հնդկաստանի քիչ մը մտացածին միլեոններու ոսկիներն կոյտերը կը տեսնեն, անոնց վրայ նետուելու տենդոտ ոստումներով մէկէնմէկ կարթնան, երազի ու իրականութեան միջեւ վարանում, յուսահատիչ պատրանքի զգայութեամբ մտամոլոր։ Քանիներ կան որ ինքզինքին գրկած կեանքի ամեն հաճոյքներէն, հեշտութիւններէն, այդ միլեոններու անչէջ մարմաջովը համակ տոգորուած, իրենց հոգիին աչքերը մեծաբաց սեւեռած այն հեռուներուն վրայ ուր հանդարտ կը քնանան՝ մշուշի քողով մը պուրսուած՝ այդ երանելի վիթխարի գումարները, մոնթէ-քրիսթոեան մթին քարայրի մը խորհրդաւոր ալքերուն մէջ անյայտ։ տրամաբանիմ ու թշնամ կեանքը մը կը քաշկռտեն, ուրախութեան, դառնութեան, ցաւոյթի, յուզման ամեն շրջաններէն անցնելով փոխնիփոխը, բարոյական ու նիւթական տառապանքներու մէջ թապալելով, և երբեմնակի զգացուած զուլումներու պահուն ի զուր օգնելով՝ ազատելու համար այդ մանանայի տեղէն որ կը պարուրէ զիրենք ինչպէս ուռկանի մը ոլորներուն մէջ բռնուած ձուկ մը։

Այս անողոք պտին զոհերէն մէկը, թերեւս անոնց պարագաներէն, անցեալ տարի տեսայ խմբագրատան մէջ, ուր եկած էր խնդրելու համար որ մղում տրուի Հնդկաստանի միլեոններու գործին։

Ցաւալի բան էր որ այս մարդը ժամանակն առաջ քանդուած բայցայուած էր. պարթեւ հասակ մը, բարակ երկար սրունգներ՝ որոնք թափառական հրեայի մը յատկանիշն՝ «քալէ՛, քալէ՛»ն կը յիշեցնէին, նիհար ոսկրացեղ դէմք մը մաղազաթի տժգունութեամբ, որուն վրայ ահելի աւերում գործած էին կեանքի էն դառն յուսավրդովումներն ու էն անողորմ զրկանքները. ճակտին տակ, խորշումներով ճեղքտուած, երկու խոռոչներու խորը կը փայլէին փոքր աչքերը տենդաշող ու տրտմագին։ Մի՛այն այս աչքերուն սեւեռումը կը յայտնէր թէ ընկերային սովորական պայմաններուն մէջ ապրած մարդ մը չէր ան։ Ձայնն իսկ, մաշած կուրծքէ մը գուրս ելլալով, խռպոտ շեշտ մը ունէր որ տիպովորը կը նեղէր. իր ամբողջ ձեւերուն, շարժումներուն, կեցվարքին մէջ պատելու տղերսելու փութկոտութիւն մը կար. ա՛յն պաղատանքին հետքը անշուշտ՝ զոր շատ անգամ ուղղած ըլլալու է Աստուծոյ՝ մղած պայքարէն երբեմն յուսահատած, երկնային հրաշքով մը մէկ վայրկենի մէջ տիրանալու համար այն հարստութեան զոր ի զուր տքնած էր ձեռք ձգել։

Եւ սակայն տակաւին չէր վհատած Մաստեհան ժառանգութեան այս տխուր հիրոսը. իրաւ, ա՛լ իր տենչանքները, իտեալները գոհացնելու համար չէր որ կաչխատէր. չէ՛, իրեն համար չէր այլեւս. եթէ հիմա նոյն իսկ ձեռք բերէր ոսկիներու այդ անհամար դէպերը, ինք տրամտեսիկ փերատակ մը պիտի ըլլար անոնց մէջտեղ, բրտացած յափրացած կենդանասէրի մը պէս, որուն վրայ ոչ է հաճոյք չգրեր քնաւ։ Իր կեանքին մէկ որոշ շրջանին՝ անշուշտ իրեն համար, միմիայն իրե՛ն համար աշխատեցաւ. յետոյ, երբ այդ շրջանը լմնցաւ, ուրիշներուն համար շարունակեց այդ մաքառումը. եթէ ինք չկրցաւ վայելել զայն, գոնէ ուրիշ ժառանգորդներ վայելեն ա՛յս ալ գոհացում մը պիտի ըլլայ իրեն համար, և գերագոյն գոհացում մը, մի՛ակ վարձատրութիւնը իր բոլոր տաժանքներուն ու չարչարանքներուն։

Եւ այս նպատակով էր որ կուգար, ձեռքն ունենալով Մասիս օրաթերթի հին օրինակ մը. գեղնած փտած, զոր թանկագին նշխարքի մը պէս փայփայանքով կը բռնէր՝ վախնալով որ անոր մէկ փաթը կիյնայ կանհետի։ Երբ Մասիսի այդ թիւէն քաղուելով յօդուածները հրատարակուեցան Աբէ-Եէրի մէջ, ժառանգութեանց խնդիրներու մասին, ամեն օր խմբագրատան մէջ կը ցցուէր այդ ուրուական հասակը, մոնթ դէմքին վրայ անբացատրելի ճառագայթումով մը, փոքր մանրամասնութիւն մը յիշեցուցնելու համար Սամսթիէն մինչեւ Ղալաթիա գալով հետիոտն։

Հէջ մարդ։

Օր մը սակայն քիչ մնացեր է որ ամբողջ հարստութիւնը իրաք ձեռք ձգեն. հայ նպաստին ժառանգորդներուն ամբողջ ճիւղագրութիւնը շինուեր պատրաստեր է, բոլոր աստիճանաւոր փաստաթղթերը ձեռք բերուեր են, անշուշտ անահման դժուարութիւններէ ետք. կը մնար Ամերիտամ երթալ ու տեղւոյն դրամատունէն դրամը գանձել։ Ու ճամբայ կելլայ մեր նը-կարագրած մարդուն եղբայրը, նամանավանդ անխոնջ միլիոնամոլ մը, կերթայ կը նեկայանայ Գանաթի տնօրէնին, Մասեհեան ժառանգութիւնը պահանջելով. տնօրէնը, սակայն, Մասեհեան անունը չընդունիր. պէ՛ Մասեհ էր ժառանգութիւնը ձգողը, հետեւապէս առանց պէտի Մասեհեանները այդ միլիոններէն փուլ մը չէին կրնար բռնանալ. ու մարդը, ջախջախուած, ետ կը դառնայ գլխիկոր։ Երկու տար — պէ՛ — միլիոններ կը փչրէին կանհետացնէին։

Այս օրերս նորէն սկսաւ գրուիլ այս անշօշափելի առասպելական ժառանգութեան վրայ. և կը ծանուցուի թէ ըրչ մը ևս աշխատութիւն և ջանք, ու ահա ամեն բան կարգաւորուած լմնցած է. միլիոնները պիտի գտնուին։ Օ՛չ թէ այս անգամ այլ ևս յուսախաբ չիլլային միլիոնները մարմաջը տոչորող այրուող երեւակայութիւնները։

ԵՐՈՒԱՆԴ

ԵՐԿԱՆԻՒԻՍ ՎՐԱՑ

ԻՐԱԿԱՆ ՈՒ ՖՄԱԾԻՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Ինչ հրաշալի ժամանց է երեւակայութիւնը. մոլներով արդէն հեռացած Մանչէսթրէն, չատոնց ետիս ձգած ինձ սիրելի եղող ծառուղին, լայնարձակ դաշտերու կազմած կանաչ ովկիանոսին մէջտեղն կը թռչէի, առանց զգալու ժամանակին փախուստը, առանց գաղափարն իսկ ունենալու կտրած անցած ճամբուս երկայնութեանը. մինչդեռ մարմինս, շարժում կտրած, կը թաւալեցնէր անկենդան հիմելանիս, միտքս, վաղքս արագութենէն իսկ հրակրած, մտամոլոր մթնոլորտի մէջ կը ճախրէր վա՛ռ, զուարթ, ծիծաղուն։ Բասիլէ տը Մէսթրը ոլքան իրաւունք ունի երկու տարբեր անձեր գտնելու իր վրայ. և սակայն այդ երկուքը ի՞նչ սերտ կերպով ալ կապուած են իրարու. մարդ կրնայ երեւակայել նստած, բայց աւելի լաւ կրնայ երբ կը բալէ ու չատ աւելի լաւ՝ երբ տեղափոխութեան արագութիւնը կը չատնայ։

Ինչ որ կզգայի երկանիւս վրայ՝ նոյնը զգացած եմ միւս կառաքումբի մը մէջ։ Առաջին տպաւորութիւններն են որ անջնջելի կերպով կը դրոշմուին մարդկային յիշողութեան մէջ, ու իմ ալ առաջին ճամբորդութիւնս ինձ համար անմոռանալի պիտի ըլլայ։ Միւս տիրութիւն մը կզգամ երբ ինքզինքս կը պատկերացնեմ կրկին մեկնած կայարանիս մէջ, չըշնապատուած սրբիւններէս, աչքերուս հեղրքը արցունքներ պատրաստ վազելու, սիրտս ուռած այդ ընտանի անձերն ու վայրերը ձգելուս, մտահոգ այն անծանօթ օտար չըշնաչին վրայ ուր կը մտնէի։ դարձեալ չէի մոռնար մտածելու (ի՞նչ հասէր են մարդիկ) այն հինգ անտանելի օրերուն վրայ զոր պիտի անցընէի յարաչարժ նեղ խուցի մը մէջ, ու բարեկամի մը յանձնարարած էի երբեմն փոքրիկ պաշար մը գտնել ինձ (նո՛ր, գուարթ երբեր)։ որով կը յուսայի ձանձրոյթի ժամերս անցընել։

Անհանգիստ, խռովեալ գիշերէ մը վերջ, երբ առաւօտեան գէմ աչքերս կը կը բանային, ուզելով մտածմանս գուարթ դարձուածք մը տալ, գիրք մը կառնէի ու ձեղունին դամուած ճրագին արկայծղոլուսովը կը ջանայի կարդալ։ Աստո՜ւծ իմ, օրհասակնի մը ալօթքները, կամ դաղդի մը չուրջ արտասանուած դամբանականները անկէց աւելի տխուր չպիտի ըլլային։ Ողբե՛ր, հանդիսաներ, ահեղի եռաղներ, յուսախարութիւն, յուսահատութիւն, բան մը պակաս չէր. «Սիրալ գիրք ընտրիր եմ», ըսի մարէս, ու մէկ կողմ գնելով այդ «մրմնջիներդ», ձեռքս առի ուրիշ փառակամ հատոր մը որ գրեթէ ժպտուն երես մը ցոյց կուտար. ա՜ա՛ խ, ամէն բան ինձ դէմ ելել կը ջանար կարծես ու հոգիս ուրուականներու խռպոտ ազաղակներէն կ'ողողուէի։ սեւազգեստ բժշկի մը պատուէրներուն կը հանդիպէի օրքան ալ որ այդ պատուէրներ գուարթ ըլլալու հանգամանքն ալ ունենային, նոյն պահուն միջոցներու համար մեծ բարեկամութիւն մը զգալուս, և կամ թոքախտ կամ թոքատապ մը դեկադացութիւնը որքան սիրուն ըլլայ գարձեալ հանձիր չըլլալուն, ան ալ մէկ կողմ դրի, և արդէն, կը մտածէի, եթէ օգտուելու համար իսկ ուզէի կարդալ այս գիրքը, ի՞նչ ծառայութիւն պիտի մատուցանէր ինձ ան, քանի որ ամենէն գլխաւոր պատուէրը բժշկի մը կանչէին էր, մինչ այդ տախտակամներուն մէջտեղը դիմացի կողմն նստող մէկ աչքը գոց, ապրութիւնը պատկերացնող դէմքէն զատ մարդ չէի կրնար գտնել— դէմք մը որ բժշկի մ'ըլլալէն շատ հեռու էր։ Կ'ուզէի երկրորդ փորձ մ'ալ ընել, բայց այս անգամ առաջ գլքիս վերնագիրն անգամ գլխս կը գայրացնէր ու գիրքը դիմացի նստարանին վրայ կը նետէի միտքս դնելով ալ չկարդալ. — «Fort comme la mort», մտմռացի, ի՞նչ անտանելի բան, կարծես այս վերջնագրիկ գրականութիւնը միայն մահուան, մութեան, սոսկումի չուրջը կը դառնայ. զարմանալի բան, արդեօք այս գրողները չե՞ն մտածեր որ իրենց գործերը կրնայ ըլլալ որ կարդացուին։

Քանի որ քնանալու ալ յոյս չունէի, պատուհանին վարագոյրը բացի ու զմայլած մնացի նոր ծագող արեւով մը լուսաւորուած գաղրչապատ անհուն դաշտերու առջեւ. այն ատեն կրցի նշմարել միայն թէ ինչ գեղարդին արտգութեամբ կը վազը չոգեկապը. պատուհանը վար իջնցուցի ու պատուհով հով մը ներս իսուեցաւ այդ մռայլ քէն. դուրսը ամէն բան կեանք առած իրար կը հպատնէին. մշակուած արօտներ, խոպան գետիններ, կանանչազարդ բլուակներ, ժպտուն գիւղակներ կը յաջորդէին իրարու վազն ի վազ, խուսափուկ պատկերներ, ազդեցով հաճոյքի սարսուռ մը զոր երբեք չէի զգացած. ինձ այնպէս կը թուէր թէ բնութիւնը ուզելով իր անհուն գանձերը հիացնել տալ, անոնք մէկ ընելէ կուսար անոնց արագութեամբ մը որ ա՛ զգային, բանաստեղծական երեւոյթ մը կ'ստանուր։ Հունգարիոյ տափարակ դաշտերն էին որք նոյն պահուն կը տարածուէին աչքերուս առջեւ. անակի մը քովը երկարգործ մը կը ջանար եղեսերը լծել արտրին, ու գետնէն բարձրացող թեթեւ մշուշի մէջ այդ երեք արարածները. հին օրիմպեան չատուածութեան մը պատկերը կ'ներկայանային. քիչ մ'անդին ճամբուն եզերքը, խաչափայտի մը վրայ Յիսուս կը տարածէր իր թեւերը. գաւն, տխուր, ցաւագին դէմքով մը, կեանքին յարած օրհնանքի մը վրայ արտայայտութեան հետ մէկտեղ դէպ ի անմահութիւն թռչող հոգիի մը երանութիւնը պատկերացնելով. ոնոր խուսաբ աչքիրուն մէջ յանդիմանութեան նուազուն նայուածք մը կամ գերմարդկային ներողամտութեան մը նշոյլը տեսնել կը կարծես. ու ան ալ միւս պատուկող առարկաներուն հետ կը հնչեայ չտապաւ։ Հիւրանոցի մը առջեւ, գլուխը զարշ թաշկինակով մը ծածկած կարմիր զգեստներու մէջ, կին մը կեցած էր իւր թուխ, խարշտմած այտերը ժպիտով մը կծկելով. աչքերը, խոշոր բացուած, մեծ զարմացումը կը յայտնեն, զարմացումը այդ ձգիմարարածին՝ ի տես չշնչող, հանգոյ կրկաթէ այդ վիթխարի զանգուածին։ Ու կառաքումբը կը փպէ միւս. հեռուն, հորիզոնին մօտ, ամպերու մէջտեղ, ծառերու խումբեր շուրջանակի պար կը բռնեն. մօտդ հեռագրի սիւն մը խոշոր քայլերով կը ջանայ քեզ ընկերանալ ու ամէն մէկ վայրկեան կը տեսնես զայն, նոյն բարձր, իւր հասակին ամբողջ բարձրութեամբը, հեռագիտ կարձնալով, ցածնալով ու վերջապէս անհետանալով ակնթարթի մը մէջ կրկին քովէ ի վեր ցցուելու ու մեւնոյն խաղը կրկնելու համար. երբեմն աշտարակի նմանող բան մը՝ պահ մը կը վազէ օդին մէջ քեզ հետ ու յանկած իսկոյն կը կենայ, որով կը հասկնաս թէ զանգատուն է ան վերվի մը զոր հազիւ կը նշմարես. ուրիշ անգամ հրաբուխի մը բերանները նմանող ծխնելոյզներու կոյտ մը ծուխ ու մուր կը պոռթկայ, այդ ալ քաղաքի մը գոյութիւնը կը յայտնէ քեզ. ու ինքնաշարժ անտակները կը սուրան միւս երկաթեայ գիծերուն վրայէն նոյն անատանելի ազմուկով, նոյն անհոգութեամբ։ Հունգարիոյ կը յաջորդէ Աւստրիա, անոր Գերմանիա, սակայն ոչ մէկ փոփոխութիւն անոնց քընացքին մէջ, շարժուածքին մէջ.

Ամէն օր՝ անձանձիր կը դիտէի միւս դուրսը, անսանձ ձգելով երեւակայութիւնս որ յարատեւ ոստումներ կ'ընէր նիւթէ ի նիւթ։ Գիշերը մէկ քանի ժամուան հանգիստ վերջ կրկին պատուհանիս առաջն էի, ամբողջ աչք կարած։ Առաւ մը ինքզինքս Զուիցերիա կը գտնէի. հոս տեսարանները ապշեցուցիչ փոփոխութիւն մը կը կրեն, հոս բնութիւնը հոկայ մեծութիւններ կը զգենու. հիացմամբ կը դիտէի միապաղաղ ջուրի մը անընդհատ ընթացքը, տեսակ մը երկիւղով աչքերս կուզէի բարձրաբերձ լեռան մը գագաթին, ու սոսկումի սարսուռ մը կ'զգայի երբ գահավէժի մը եզերքէն կ'ընթանայինք. ամենուրեք վայրենութիւնը յայտնած կը թուէր. բայց չէ՛, երբեմն սարսռազդեցիկ բարձրութեան մը վրայ, պզտիկ հոգիս տեսանելի չենութիւն մը կը տեսնես. ահ, այդ մարդ՝ն գործն է. վանք թէ պանդոկ, ասով մարդը կը ցուցնէ թէ հոն ալ ինք է տէրը, և թէ կրնայ թռչուն մը նման թռչիլ կամ կապկի մը նման մագլցիլ, իր նպատակին հասնելու համար։ Եւ այդ հոկայ լեռները, ծովանման լիճերը, կարող չեն մարդկային ընթացքը կասեցնելու, որ կարող եղած է մէկում մէջէն ճեղքելով, միւսին վրայէն ցատքելով անցնիլ ու այնքան շուտ որ հազիւ մշոզութեանդ մէջ ասնք իրենց վայրենի կանաչութեան ու խորհրդաւոր մեծութեան հետքը կը ձգեն։

Արագութեան ազդած հաճոյքը աւելի մեծ էր երկանիւս վրայ, քանի որ ես ինքս էի անոր ոգիները. ամէն վայրկեան հեւալ վայելքի հեւք մը կ'զգայի, կուզէի շուրջս պատող ամէն նիւթի, կենդանի թէ անկենդան, ժպտիլ, խօսիլ։ ըսել անոնց թէ ի՞նչ կ'զգայի. կ'ուզէի որ անոնք ամենքն ալ ձեռքիս ունենային որպէս զի սիրէի զանոնք։ շրթունքներ որպէս զի համբուրէի. կեանքը թեթեւ, քաղցր, երջանիկ կ'երեւէր, ու կուզէի գոչել բարձրաձայն կրկին ու կրկին «ի՞նչ անուշ բան է ապրիլը ի՞նչ ազուր բան է ապրիլը»։

Մանչէսթրը — ՍՅՈՒԼԻՒՆ

---

(59)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

—Հոն։ Մեր դիմացի կղզին։

Արծաթափայլ մշուշին մէջ որ կղզին կը շրջապատէր, ճէք չփոթ կերպով կը տեսնէր բարձր կաղամախիներու շարքեր և երկար ծխնելոյզներ որոնցմէ դուրս կելլար թանձր սև մուխ մը տարածուն, որ երկինքը կաղուոտէր իր վերեւ։ Միեւնոյն ժամանակ մեծադղորդ ազմուկ մը կը լսէր, մուրճի հարուածներ երկաթի վրայ, պղնձաթիթեղի վրայ, խուլ ժխորներ, ուրիշ աղմուկներ աւելի յստակ, զոր կանգրադարձէր ջուրին հնչեղութիւնը, և մանաւանդ անդուլ խորդիւն մը յաւիտենական։ Իբր թէ ամբողջ կղզին շրջենաւ մը ըլլար կեցած որ իր անիւները կը բանեցընէր խարսխի վրայ և իր շարժումը անշարժութեան մէջ։

Քանի մակոյկը մօտենար յամրապէս, յոյժ դանդաղ, վանդի գետն ուռած էր և դժուարանց, տղան կը նշմարեր երկար չէնքեր ցած տանիքներով, սեւցած պատերով, ամէն կողմ տարածուելով միօրինակ տափակութեամբ մը, յետոյ, գիտին եզերքներուն վրայ, աչքդ առածին չափ, ահագին կաթսաներ տեղաւորուած, սրիկոնով ներկուած, և որոնց բաց կարմիրը մտացածին տպաւորութիւն մը կը թողուր։ Գետակն փոխադրանաւեր, չոգեմոկոյկներ, քարափին առջեւ շարուած, կը ապասէին որ բեռցնեն այս կաթսաները հոն մօտը գտնուած բեռնամարտ մեքենայի մը միջոցաւ որ հեռուէն կը նմաներ հսկայաձեւ կախաղանի մը։

Այս կախաղանին տակ կեցած մարդ մը կը նայեր մակոյկին գալը։

—Ռուտիքն է, ըսաւ երգիչը, և իր ամենէն խռուոչային ձայնովը ահաւոր հուրբա մը արձակեց որ լսուեցաւ այդ կաթսագործութեան բռնդակ ոգեւորութեան մէջ իսկ։

—Դո՞ւն ես, կրտսեր։

—Հապա ո՞վ պիտի ըլլայ... Երկինքի կամարին տակ խմիչիս պէս երկու ձայնանիշ կա՞յ։

Մակոյկը մօտեցաւ։ Երկու եղբայրները իրարու գիրկ նետուեցան և սոսկալի գիրկընդխառնում մը ունեցան։ Իրարու կը նը-մանէին. բայց Ռուտիք աւելի տարբերա էր և չունէր այն գիրութիւնն որուն կրնդուութիւններն ու ձեւերը այնքան շուտ կը վարձատրեն երգիչները։ Փոխանակ կրելու իր եղբօր երկճղի մօրուքը, ածիլուած, գերծուած էր, և իր նաւադի գլակը, կապոյտ բրդէ գլակ մը հինցած, կը ծածկէր ճշմարիտ դէմք մը պրքթոնի, ծովէն երած մրկած և ժայռի մէջ տաչուած, պղտորիկ աչուրներով և չատ նուրբ նայուածքով որ սրուած էր մեքենայի ճշգման մանրազնին աշխատութիւններով։

—Տունէ՞ն ինչպէս են, կը հարցուներ Լապտինոր... Քլարիս, Զէնոֆտ, ամենքն ալ։

—Ամենքն ալ ողջ են, փառք Աստուծոյ։ Ա՛հ, ա՛հ, աւսակիկ մեր նոր աշկերտը։ Շատ սիրուն է այս պզտիկ ստամբակը... Մինակ գօրաւոր երեւոյթ չունի։

—Եղի մը պէս գօրաւոր է, սիրելիս, և Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն եբաշխաւորուած։

—Ուրեմն աւելի ազէկ։ վասնզի մեր արհեստը տաժանելի է։ Եւ հիմա, եթէ կուզէք, երթանք անօրէ՛նը տեսնենք։

Հետեւեցան երկար ծառուղիի մը շատ գիդեցիկ ծառերով զարդարուն, որ չատ չանցած փոխուեցաւ փոքր բարքի փողոցի մը եկերուած ներմակ տուներով, մաքուրիկ և ամենքն ալ իրարու նման։ Հոն կը բնակի գործարանի պաշտօնեաներուն մէկ մասը, վարպետները, առաջին բանուորները։ Միւսները կը բնակին հանդիպակաց եզերքը, ի Մոնթմանեը կամ Սառրին էնտրը։

Այդ ժամուն ամեն բան լուռ էր։ Կեանքը ու շարժում գործարանին մէջ ամփոփուած և եթէ պատուհաններուն առջեւ չորցող ներմակեղէնը, ապակիներուն մօտ շարուած թաղարները, մանկան ճիչ մը, կիսբաց դռնէ մը եկող օրօրոցի մը համաչափ ճռռիչը չըլլային, պիտի կարծուէր թէ թաղն անբնակ էր։

—Ա՛հ, դրաչը վար իջեր է, ըսաւ երգիչը երբ գործարաններուն դուռը կը հասնէին... ի՞նչ վախեր տուած է ինձի այս անիծեալ դրաչը։

Եւ իր ծերուկ ձեռքին բացատրեց թէ գործաւորներուն ժամանումէն հինգ վայրկեան ետքը, մոխ դրան դրաչը վար իջնալով իր կայմէն՝ կը ծանուցանէր թէ գործարանին դռները փակուած են։ Դէչ բան ուշ մնացողներուն համար։ Իրրեւ բազակայ կը նը-շանակուէին և երբորդ բացակայութեան կը ճամբուէին։

Մինչ այս բացատրութիւնները կուտար, եղբայրը դռնապանին հետ կը համաձայնէր, և գործարան մտնելու կարօտուէին։ Զարհուրելի ազմուկ մը կար, խորդիւններ, սուլիւններ, ճռնչիւններ որոնք կը պէսպիսուէին առանց մեղմանալու, կը տարածուէին եռանկիւնի տանիքներով իւրմը մը ընդարձակ սրահներէ՝ անջատ անջատ, դարվար գետնի մը վրայ զոր կակաչէին բազմաթիւ գիծեր։

Երկաթեայ քաղաք մը։

Քայլերը կը հնչէին հողին մէջ մխուած մետաղէ տախտակներու վրայ։ Երկաթի ձողերու դէզերու, պղնձի ձոյլերու մէջէ կը բաղէին, հինցած թնդանօթներու շարքերու մէջէ որոնք հոն բերուած էին նորէն թափուելու համար, որոնց գուբարիին ժանգոտած էր և նեբսիդին սեւցած ու գիւ կարծես մխաբակ, կրակի հին վարպետներ զոր կրակը պիտի փնտռեն։

Ճամբան, Ռուտիք կը ցուցուներ գործարանին դանազան մասերը. տաւասիկ մեքենայից յորդումներ որոնց... մեծ ճախարակին, փոքր ճախարակին գործատուները... կաթսայարանը, դարբնոցը։ ձուլարանը... ատիպուած էր պոռալ, ազմուկը այնքան խլացուցիչ էր։

Ճէք, շուարած, գարմացմամբ կը նայէր, գործատուներուն դռները դրեթէ կոնկի վրայ բաց ըլլալով տաքութեան պատճառաւ, եռեւեռի մը վերամբարձ բազուկներու, սեւեցած գլուխներու, շարժող մեքենաներու՝ քառանձաւի տաուերի մէջ խորունկ և խուլ։ զոր կարմիր լոյս մը կը լուսաւորէր ընդհատ ընդհատ։

Տաքութեան արտաշնչումներ, հանքածուխի, սպրած կաւանդի, երկաթի հոտեր դուրս կելլային սեւ, սար, այրող անչափելի փոշի մը հետ որ արեւին մէջ մեստաղափայլ շաղուն մը կառնէր, փայլը հանքածուխին որ կրնար ոգամանդի փոխուիլ։ Բայց բոլոր այս մեծ աշխատութեան բուռն, հապճեպ, շնչասպառ նկարագիրը կազմողն էր անդադրում գղրդիւն մը գետնի և օդի, յարատեւ ցնցում մը, ահագին գազանի մը ճիգին պէս բան մը զոր կարծես բանտած էին գործարանին ներքեւ և որուն տոչորող շնչառութիւնն ու կոծանքը դուրս կը թքէին այս բաց ծխնելոյզները։ Վ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 28/11 ՄԱՅԻՍ, 1896

Քաղաքական կացութիւն

ԱՆԳԼԻԱ Ի ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

Բարեյուսոյ կուսակալ Սըր Հ. Բոպինսըն հրատարակութեան տուաւ հետեւեալ պաշտօնագրերը.

Թրանսվալի արտաքին գործոց Նախարար Տէր Լէյդ — Սըր Հերբերտ Բոպինսըն

«Թրանսվալի կառավարութիւնը ցաւոք կը զեկուցանէ Ձեր Վսեմութեան թէ Պօէրաց մէջ անհանգստութիւն յառաջ կուգայ անգլ. զօրաց համախմբման պատճառաւ ի Մէֆքինկ. Թրանսվալի սահմանաց վրայ, փոխանակ Բոտեսիա զրկուելու Մագապէլէներուն դէմ, Անգլ. սպայք և զինուորք նաև լուր կը հանեն թէ երինք Թրանսվալ պիտի երթան։»

Սըր Հ. Բոպինսըն — Նախագահ Քրիւգըր

Ձեր Բարձրութեան այն հեռագիրը թէ զօրքեր կը համախմբուին ի Մէֆքինկ՝ համաձայն չէ իրողութեանց։ Գնդ. Բլըմբրի տեղեկագիրը կը յայտնեն թէ ոչինչ առ ոչինչ զրկելու վրայ է իր զօրքերն։ Արդէն 368 զինուորք Պուլտայօ զրկուեցան։ Հարկ չկայ կրկնելու յաճախակի տրուած այն հաւատիքը թէ Վեհ. Թագուհւոյն կառավարութիւնը խնամական դիտում չունի Թրանսվալի Հանրապետութեան դէմ։ Գործադրելու համար իւր խոստումը, թէ անցեալ տարի տեղի ունեցած դէպքն (արշաւանքը) պիտի չկրկնուի, Վեհ. Թագուհւոյն կառավարութիւնը տեղւոյն զօրքերը դրաւ ըրիտանական պետական բանակի լիաթոյլ սպայից հրամանին տակ։ Ես ալ, իմ կողմէ, լուրեր առի թէ Թրանսվալի Պօէրներ պատերազմական խնամական պատրաստութիւններ կը կատարեն, բայց Ձեր Բարձրութեան կառավարութեան խաղաղաւէտ դիտաւորութիւններուն վրայ ապաւինելով, հարկ չդատեցի բացատրութիւն պահանջել։»

Բրեդֆորդշիրի անդիլեան գործակատարին — Սըր Հ. Բոպինսըն

«Թոռովիչ յուրեր եկան ի մասին անգլ. զօրաց համախմբման արեւմտեան սահմանաց վրայ։ Սպայները Թրանսվալի Հանրապետութեան հակառակ խօսքեր կ'ըսեն եղեր։ Վերջին դէպքերն ի մտի ունենալով, այս տեղեկութիւնը անհնարաւոր տպաւորութիւն մը կ'ընեն Պօէրաց վրայ։ Յարգանօք կ'առաջարկեմ Ձեր Վսեմութեան՝ միջոցներ ձեռք առնել իրաց բուն վիճակը ցոյց տալու համար։ Կարծեմ լաւագոյն միջոցը կ'ըլլայ Թրանսվալի կառավարութեան կողմէ յանձնախմբի մը առաքումը, Ձեր Վսեմութեան կողմէ նշանակուած անձերու հետ գործակցութեամբ։ Թրանսվալի Նախագահը կը հաւանի ասոր, և կ'ըսէ թէ Ձեր Վսեմութեան հաւատիքներուն իւր վստահութիւնը չի զլանար, բայց կը փափաքի տիրող կասկածներուն վերջ տալ և գրգռութիւնն հանդարտեցնել։»

Սըր Հ. Բոպինսըն — անգ. գործակատար

«Ամենեւին ճշմարիտ չեն ձեր յիշած լուրերը։ Նախագահն եթէ գոհ չէ այս յայտարարութեամբ, կարող է Պօէր պաշտօնական մը զրկել սահմանգլուխի և քննել գործերուն վիճակը թէ Անգլիացիք Թրանսվալի դէմ բան մը կ'ընեն հոն։ Կը յուսամ որ ա՛լ չեմ լսեր ձեր հեռագրին մէջ պարունակուածին նման անդէպ առաջարկներ։»

Տէր. Լէյտ — Սըր Հ. Բոպինսըն

«Ձեր Վսեմութեան կը հաղորդեմ Պօէրաց ոմանց երդմամբ տուած վկայութիւնը պարունակող երեք թղթեր, յորմէ կը հակցուի թէ անգլ. Ֆըլլըր հարիւրապետ արդէն Անգլիա երթալու համար ճամբայ ելած էր երկու օր առաջ այն թուականէն յորում կ'ըսուի թէ Պօէր սայլապանք բանակցեր են իրեն հետ։ Իսկ դէպ ի հիւսիս գացող անգլ. զօրաց ամբողջ գումարն է հազար չորս հարիւր ինոնուն, յորմէ եօթն հարիւրը դեռ եւս Մէֆքինկ հասած ալ չեն։»

—Ի վերջոյ, Բրեդֆորդշիրի անգլ. գործակատարն հեռագիր մը զրկելով, ներողութիւն կը խնդրէ կուսակալէն քննիչ խառն յանձնաժողով մը կազմել առաջարկելուն համար, և կը բացատրէ թէ այսպիսի առաջարկ մ'ընելով իւր միակ նպատակն էր որ Թրանսվալ ինք քննութիւն կատարելով պէտք եղած ապահովութիւնն տանայ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. — Օտարազգի դեսպանք, դիւանագէտք, թղթակիցք, ինչպէս և անհամար զրօսաշրջիկներ օրք այս առթիւ Փէշթա կը գտնուին (Աքսաբուրի թղթակցին խօսքին նայելով) զմայլեր մնացեր են ի տես արեւելեան պերճանաքին և չքեղութեան հունգարական տարազներուն և կարգ ու սարքերուն օրք երեւան եկան մաճառ ազգին գոյութեան Հազարամեկին հանդէսին մէջ։ Անգին գոհարներ, դարուց ի դարս միեւնոյն գերդաստանին մէջ ժառանգութիւն մնացած, կը զարդարէին մաճառ ազնուականներն և անոց տիկինները, բազմած հոյակապ կառքերու մէջ, գրեթէ ոչ ուրեք նմանը չտեսնուած շռայլ ճոխութեամբ։ Ոսկեթել և արծաթթել բանուածներուն առատութիւնը մանաւանդ, հաղուագիւտ մուշտակները, վագրի մորթէ ասպետական վերարկուները, համակ մարգարտազարդ հագուստներն Հաղար — Էվ Դէյէրներու — երազի մը իրականացում ըլլալ կը թուէին։ Մաճառ ազնուականի մը հագուստը միայն կ'արժէր տասներկու հազար օսմ. ոսկի, և մաճառ տիկին մը երեք հազար հինգ հարիւր ոսկի արժէքով հագուստ հագած էր, իւր գոհարներէն զատ։ Բայց ասոնցմէ ա՛լ աւելի օտարազգիք զմայլելի դտեր են Մաճառաց հաւատալամութիւնն իրենց թագաւորին, արժանաւոր յայտնին հազար տարի առաջուան Արբատին որ հիմնեց ազգային Հարստութիւնն, և առհասարակ Մաճառաց հայրենասիրութիւնը։

ՎԵՀ. ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԱՌՇՆԱՀՆ.—Լսար Սալզպըրի Նարբէտտին Շահին մահուան հետեւեալ օրն իսկ թէհրանի անգլիական դեսպանին ձեռամբ հետեւեալ հեռագիրը զրկեց առնոր Շահն.

«Հրամանաւ Թագուհի-Կայսրուհւոյն, իմ շնորհաղարդ Վեհապետուհւոյս, պատիւ ունիմ Ձեզ հաղորդել Ն. Վեհափառութեան խորին համակրանաց արտայայտութիւնն այն մեծ կորստեան առթիւ զոր կրեցիք վախճանեալ Շահին ողբալի մահուամբ։ Միանգամայն, հրահանգ ունիմ ի դիմաց Նորին Վեհափառութեանդ՝ զիս ներկայացնելու Ձեր Վեհափառութեան որ վախճանեալ Շահին վեհապետութիւնը կը վճռակի այնքան արժանաւոր և ազնուաւոր յաջորդի մը։ Վեհ. Թագուհին կը յուսայ որ՝ օժանդակութեամբ Նշանաւոր Նախարարապետին որուն այնքան կը վստահէր վախճանեալ Շահը, Ձեր Վեհափառութիւն պիտի վայելէ փառաւոր թագաւորութիւն մը, որ պատիւ պիտի բերէ Ձեր անուան, և բարգաւաճութիւն պիտի պատճառէ այն մեծ ժողովրդին որոյ վրայ կ'իշխէք։»

—Բեկեզապուրկ կը հեռագրուի Լոնտոնի թերթերուն թէ տեղւոյն պարսկական դեսպանատան մէջ մեռելական պաշտօն կատարեցաւ ի յիշատակ վախճանեալ Շահին, և ի մէջ այլոց ներկայ գտնուեցաւ Սըր Նիքոլաս Օ'Բոնոր, անգլ. դեսպանն, իւր բովանդակ պաշտօնեութեամբ։

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՆԿՈՒՄ Պ. Ս. ԲՈՏՍԻ

Անցեալ Դշ.ի (6 մայիս) Լոնտոնի կառավարական լրագիրը հետեւեալ համառօտ զեկոյցն հրատարակեցին.

«Կը լսենք թէ հեռագիր մը եկած է Պ. Բոտսէ, որով առանց վերապահութեան գաղթական նախարարին տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ ինքզինք։ Յանձնառու կ'ըլլայ հրաժարելու Պոտական խորհրդոյ անդամութենէն, եթէ վերջին դէպքերուն պատճառաւ Պ. Զէմպլէն կարեւոր դատէ այս հրաժարումն։ Պատասխան է նաև հրաժարիլ Անգլ. ինքնավար Ընկերութեան տնօրէնութենէն և Հարաւային Ափրիկէ, և Անգլիա դառնալ, եթէ պատշաճ դատուի։ Ազգեցիկ ակմբոյ մէջ կ'ըսուի թէ արդի զարգացից մէջ Պ. Բոտսի Հարաւային Ափրիկէէն քաշուիլը ծանր վնաս կրնայ պատճառել հանրային շահերուն, և Պ. Զէմպլէն լիովին ի հաշիւ կ'առնու այս կարծիքը։ Կը լսենք թէ նախարարաց խորհուրդն երեկ Լորտ Սալզպըրիի նախագահութեամբ խորհած է այս խնդրոյ վրայ, և գաղթական նախարարը վաղը պիտի ծանուցանէ Կառավարութեան որոշումն Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ, հարցումներու պատասխանելու ժամուն։

«Արմատականք օրք թշնամի են Անգլ. ինքնավար Ընկերութեան՝ բացարձակ կը պահանջեն որ Սիսիլ Բոտս եւ կանչուի Հարաւային Ափրիկէէն։ Կ'առարկեն թէ Պ. Քրիւկըր ա՛յն ատիճան անվստահ է Ընկերութեան այժմեան Տնօրէնին յԱփրիկէ որ անկարելի պիտի ըլլայ վերջնական կարգադրութեան մը գալ Պօէր կառավարութեան հետ ցորչափ այս մարդ (Սիսիլ Բոտս) ազդեցիկ դիրք մը բռնած ըլլայ ի Հարաւային Ափրիկէ։ Իսկ այն երեսփոխանք օրք չահ ունին Հարաւային Ափրիկէի զարգացման մէջ, առ հասարակ այս կարծիքը կը յայտնեն թէ ներկայ հանգամանաց մէջ Պ. Սիսիլ Բոտսի հրաժարումն աղետալի հետեւանքներ կրնայ ունենալ։

ՍՈՒԴԱՆՑԻՔ ուղեկցին արգելք ըլլալ Եգիպտացիներուն յառաջիապացութեան Տոնկոլայի վրայ։ Փորձեցին Ագաչէի բանակեցողը կարել իւր Վատի-Հալֆայի կեդրոնէն, բայց չյաջողեցան։ Եգիպտական հեծելազք ամեն ակնկալութենէ դեր ի վեր ուժգնութիւն, կարողութիւն և ճարտարութիւն ցուցուցին այս անգամ։ Սուաքինի կողմն անցեալներն իրենց յաջողութենէն ետքն այս անգամ ալ Նեղոսի կողմն յաղթութիւն մը տանելով, Եգիպտացիք շատ քաջալերուեցան։

ԻՏԱԼՑԻՔ Ի ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ.—Ուսկերչօ թագաւոր 400 հազար ֆրանք տուաւ իւր անուամբ և թագուհւոյն և արքայական գերդաստանին անուամբ, այն յանձնաժողովոյն որ նպատակ կը հասցնէ Հապէշաստանի մէջ մեռած իտալացի կամ բնիկ եթովպացի զօրականներու ընտանիքին և զաւակներուն։ Թագաւորը նաև արքայական գերդաստանին անուամբ 100 հազար ֆր. զըրկեց Իտալեան Կարմիր Խաչին՝ իտալացի և բնիկ վիրաւորելոց համար։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Ֆերտինանտ իշխանի Պելլինէ մեկնելուն առթիւ, գերման լրագիրը գրեցին թէ Տքդ. Սգայլով, վարչապետը, մեկուկէս ժամու չափ առանձին խորհրդակցութիւն մ'ունեցեր է Պառոն ֆոն Մարշալի հետ, ապտաքին գործոց նախարար Գերմանիոյ, և հաւատեր է թէ իշխանապատութիւնն հոգածու է Գերմանիոյ բարեհաճութեան առարկայ ըլլալու։ Կ'ըսուի թէ Գերմանիա իւր չեզոք ընթացքէն չի շեղիր այս մասին, քանի որ Աւստրիոյ և Իշխանապատութեան միջեւ առ այժմ կայ պաղութիւն մը որոյ հետեւանօք Իշխանը չէ այցելած Վիեննա։

Ի ՊԵՐԼԻՆ, անցեալ շաբթուն, 206 պատուիրակ համախմբեցան ի դիմաց 142 հազար ընկերվարական ընտրողաց, որք կը բնակին 110 գերման քաղաքներու և աւաններու մէջ, այս կերպիւ կազմելով երկրորդ համագումար ժողովը գերմանական ընկերվարական պահեստաւորաց մարմիններուն։

ԻՇԽԱՆՆ ԵՒ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ. — Անցեալ Դշ Գուլարիոյ իշխանին քրոջ, Պարիզիոյ Մարս Էմմանուէլ դքսուհւոյն մահուան տարեդարձն ըլլալով, Ֆերտինանտ իշխան Միւնիխէ թէկէնդէ գնաց։ Իւր կին, Մարի Լուիզ իշխանուհին, որ Աւստրիոյ մէջ իշխանին հօրեղբայրական գեղեցիկ էրէնիալ դարձած էր հարաւային Ֆրանսայէն, ինքն ևս նոյն առթիւ թէկէնդէ գնաց, և անցեալ Դշ.հոն առաջին անգամ տեսակցեցան այր և կին յօրէ անտի օրվոյն որ մկրտութեան Պոլիս իշխանի, որ այնքան կարեւոր արդիւնքներ ունեցաւ։ Ֆերտինանտ իշխանին մայր Քլեմանտին իշխանուհին իւր հարսին հետ եկաւ Էպէնիալէ թէկէնդէ։

ՕՐՈՒՆԱՍՏԱՆԻ դահաժառանգ իշխանուհին Սոֆի, քոյր Վիլհէլմ կայսեր, այս անգամ՝ ալ իշխանուհի մը պարգեւեց հեղէն ազգին, որուն անուամբ էլէնի անուանեցաւ նորածինը։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԻՏԱԼԻԱ Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԷ

ՀՌՈՄ, 9 մարտ.— Արտաքին գործոց նախարար Պ. Սերմոնէդա և պատերազմական նախարար Զօր. Ռիքոդի յայտարարեցին Երեսփ. ժողովոյ մէջ թէ կառավարութիւնն որոշած է պահել իւր ունեցած գաղթականութիւններն Հապէշաստանի մէջ, բայց պիտի թողու Թիկրէի երիկրն, ինչպէս և Հապէշաստանի վրայ քաղաքական թեւակոխիչներ։ Իրենք, յոգնած իտալեան ազգային չահուն, քաջարձակ հակառակ են ցյետին կէտ պատերազմը չարունակելու գաղափարին, որ ճշմարիտ յիմարութիւն կ'ըլլայ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Նոր առաջարկութիւն Պ. Զէմպլէնի կողմէ

ԼՈՆՏՈՆ, 9.— Երեսփ. ժողովոյ մէջ, գաղթական նախարար Պ. Զէմպլէն բան մը ինք որոշած է ժողովոյն առաջարկել որ խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողով մը կազմուի, ամենայն մանրամասնութեամբ քննելու և ստուգելու համար Հարաւային Ափրիկէի խնդիրն և ի մասնաւորի Անգլ. ինքնավար Ընկերութեան խնդիրը։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ.—Ճարտն և Ռուսիա կը բանակցին առևտրական դաշնագիր մը կնքելու համար Բորէյգի հետ։

ՍՈՖԻԱ.—Ֆերտինանտ իշխան իւր հեռեւորդներով դարձաւ Սոֆիա։

ՊԱՒԻԲԻԵՆ.— Կառավարութիւնն արգիլեց ազգային ռուման կուսակցութեան հանդիսութիւն որ Հերմանշդատ (Թրանսիլվանիա) տեղի պիտի ունենար մայիս 15ին։

ՓԱՐԻԶ.— Երմանական նախարար Պ. Հանոթոն նախարարաց խորհրդին մէջ թէ վերսկսած է բանակցութիւնները Պանք ոտ Ֆրանսի առանձնաշնորհման նորոգման խնդրոյն վրայ, որուն կընդդիմանային Արմատականք։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 10 մայիս.— Երեսփ. ժողովոյ նիստն յուզեալ էր։ Վարչապետ Ռուտինի մերժեց զՊ. Քրիսպի դատի ենթարկելու առաջարկութիւնը։ Ի վերջոյ, 133ի դէմ 278 քուէով ընդունուեցաւ կառավարութեան կողմէ արդէն ընդունուած օրակարգ մը, որով կը յայտարարուի թէ ժողովը կը հաւանի նախարարութեան Ափրիկեան ծրագրին և Մարէպ-Պէլէզոյի նախկին սահմանագծին հաստատման Եթովպիոյ մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սըր Հ. Բոպինսըն Բարեյուսէն ճամբայ կելնէ մայիս 8/20ին Լոնտոն գալու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.—Պաշտօնաթերթն հրատարակեց կայսերական հրամանագիր մը, որով Վիլհէլմ Բ., (Ֆրանսայի հետ) Ֆրանքֆորտի հաշտութեան կնքման 25րդ տարեդարձին առթիւ, երախտագիտութիւն կը յայտնէ ամեն անանց օրք գործակցեցան այն դաշնագրին կնքման։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ, մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ կարգացուեցաւ Ամեն. Ս. Պատարիզք Հօր մէկ շրջաբերականն, որով հանրութեան կարեկցութիւնը կը հրաւիրէ ազգատաց օգնութեան կարօտ վիճակին վրայ և միւս կողմէ կը պատուիրէ որ ըլլալիք նուէրները պաշտօնական մարմնոց յանձնուին, որպէսզի իրենց նպատակին ծառայեն, և կարգիլէ անպաշտօն անձանց կողմէ եղած հանգանակութիւնները։

Կրօնական ժողովն այսօր ի նիստ կը գումարի ի Պատրիարքարան՝ նախագահութեամբ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր։

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր, տօն Համբարձման և տարեդարձ Ազգ. Հիւանդանոցին, Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաբանն Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Քրիզի մատրան մէջ։

Երուսաղէմի Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան, Միաբանութեան Տնօրէն ժողովոյ որոշմամբ, Երուսաղէմի Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ փոխանորդ կարգեց Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Երէցեանը, փոխանակ հանգուցեալ Տ. Սիմէոն արքեպիսկոպոսի։ Նորընտիր Փոխանորդն արդէն բաւական ատենէ ի վեր կը վարէր Փոխանորդի օգնականութեան պաշտօնը։

Տ. Յարութիւն Սրբազան հրամայեց Տ. Գէորգ վարդապետին՝ արձանագրել բոլոր պաշտօնական թուղթերը, որք կը գտնուէին հանգուցելոյն քով։

Գաբրիէլ էֆէնտի Գաբրիէլեան, Տիկին Ս. Սերովբեան, Տիկին Զ. Սիմոնովիչ, այրի Տիկին Բ. Սանճաքճեան եւ Տիկին Զ. Նշանեան ցաւով կը ծանուցանեն թէ իրենց մեծ մայրը

ՏԻԿԻՆ ՆԵՎՐԷՍՏԷ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

յետ կարճատեւ հիւանդութեան երէկ իրիկուն կնքեց իւր մահկանացուն ի խոր ծերութեան, ի սուգ համակելով իւր թոռները եւ համայն գերդաստանը։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, երեքշաբթի, 30 ապրիլ, առաւօտեան ժամ 3ին (Ը. Թ.) ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին Բերայի, ուր փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը եւ անտի պիտի փոխադրուի Օրթագիւղի գերեզմանատունն, իւր ընտանեկան դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։

Բերա 29 ապրիլ 1896

Մասնաւոր մահագրոյց՝ ընդունողներէն կը խնդրուի իւր հրաւիրագիր նկատել ներկայս։

Ի ՆՊԱՍՏ

ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

Մինրան էֆէնտի Աբիկեան, որպէս օժանդակ կարեւոր դասագրքանք ծանօթ են, ազգատիպ վարժարանաց ի նպաստ նուիրած է 10,000 ղրուշի գիրք իւր դասագրքերէն։

Աբիկեան էֆ.ի սոյն առատաձեռնութիւնը արդարեւ շնորհակալութեան արժանի է և կը յայտնուի թէ ուրիշ հեղինակաց համար լաւ օրինակ մ'ըլլայ։

* * *

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ի նպաստ գաւառացի հայ ազգատիպ ուսանողաց կրթասէր ազգայիններէ նուիրուած դասագրքերէն մեր Աշուչէն գիւղի ազգատիպ ուսանողաց պետոյքին գործածելու համար՝ ստացայ Ե. Գ. Փալլաքչեան էֆ.ի ձեռամբ 187 դասագիրք, որոյ համար կուգամ հրապարակաւ իսրտէ շնորհակալութիւն յայտնել իւրաքանչիւր նուիրատուի, որ գաւառացի բազմաթիւ ազգատիպ ուսանողներն ուսման ակներեւ քարիքներէն զուրկ չձգելու համար իրենց նուէրները չեն խնայեր։

Շնորհակալութեան երկրորդ պարտք մը ունիմ առ Ե. Գ. Փալլաքչեան էֆ. որ հաճեցաւ մեծապէս օժանդակել սոյն նուիրատուութեան, որոյ յոյժ երախտապարտ կանձս կը համարիմ կանխաւ։

Ի դիմաց Աշուչէն գիւղի

Մ. Կ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս 27 ապրիլ 96

Պեոլին շուրջը

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.— Իտալական ու պարակական դեսպանք շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վեհմ. նախարարին հետ։

—Արեւելեան երկաթուղեայ ընդհանուր տնօրէն Պ. Կրօսհոլզ նոյն օրը Բ. Դուռը գնաց և այդ երկաթուղիներու վերաբերեալ գործերու վրայ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քանպոն, ուրբաթ օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պահուն, շնորհակալութիւն մատոյց՝ իրեն շնորհեալ Մէճիտիէի ականակուռ պատուանշանին համար։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Վեհմ. Նաղմ փաշա հիւանդ ըլլալով, շաբաթ օրն իր պաշտօնատեղին չկրցաւ երթալ։

ՓՈՂԱՒՈՐԻՏԻՆ.—Օսմ. Պանքի վարչութիւնն օրուշեց մայիս 6ին՝ չորս կարիւր ուսանական ֆրանք գինով և կարիւրին հինգ տոկոսով՝ շրջաբերութեան հանել այն պարտաթուղթերն, որք կը կազմեն՝ կայսերական կառավարութեան կողմէ վերջերս Օսմ. Պանքէն եղած 75,380,000 ֆրանքի փոխառութիւնը։

—Օսմ. Պանքն՝ իւր երրորդ վճարումն՝ 110,000 ոսկի վճարեց Ելմտական նախարարութեան։

ՇԻՐԲԷԹի ԽԱՑՐԻՑԷի բաժնետարց ընդհանուր ժողովին մէջ, որ տեղի ունեցաւ շաբաթ օրը, հետեւեալ որոշումները տրուեցան։

Ընկերութեան ընդհանուր տնօրէն կարգեցաւ վարչական ժողովոյ նախագահ Հաֆըզ Վէհպի էֆէնտի և իրեն յաջորդեց նոյն ժողովոյ անդամ ու Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականի օգնական Մուսթաֆա պէյ և անոր ալ յաջորդեց Վճռաբեկ ատեանի անդամներէն Սեմիհ Հիքմէթ պէյ։

Ընկերութեան չորս տարուան հաշիւները քննուելով վաւերացան։

Վարչական ժողովոյ արդի անդամք իրենց պաշտօնին մէջ վերահաստատուեցան։

Որոշուեցաւ արտօնութիւն տալ վարչական ժողովոյ գնելու շրջենաւակներ՝ երթեւեկութիւնները դիւրացնելու համար։

Նոյնպէս որոշուեցան շահաբաժին և վարչութեան պաշտօնեից տրուելիք դրամական պարգեւները։

Նոյնպէս երկու հաշուեքննիչներ ընտրուեցան։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ Պարտուց վարչութեան եւմտական անցեալ տարուան հասոյթք 53,858 ոսկի պակաս եղան՝ բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն։ Այդ գումար 59,189 ոսկւոյ հասած է ծախսուց մէջ եղած յաւելումներով և գրամի տարբերութեան մէջ եղած կորուստներով։ Այսու հանդերձ վարչական ժողովն 66,000 ոսկի աւելցուցած է պահեստի դրամագլուխին վրայ, որպէս զի հարիւր 1/4 աւելցուի հարիւրին մէկ այն տոկոսին վրայ, որ ցարդ կը վճարուի՝ ինչպէս նաև մասնավարի հաշուոյն համար։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ երրորդ տնօրէն Պ. Կիւսթաւ Ուլֆինկ երկրորդ տնօրէն անուանեցաւ և իրեն յաջորդեց Աղեքսանդրիոյ ճիւղին տնօրէն Պ. Բիվս։

* *

Ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ, որ շաբաթ օրը Լոնտոնէ մայրաքաղաքս պիտի գար, յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի ժամանէ, որովհետեւ Ջիբրիխ մնացած է Պանքային վերաբերեալ գործերու համար։

Շաբաթ օրը մայրաքաղաքս եկան Պառոն տը Նէ-ֆլիժ և Պ. Բօպէրթսըն, հաշուեքննիչ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան Պառոն ֆոն Բաւիէ՝ իր կնոջն ու որդւոյն հետ՝ վաղը Պրուսա պիտի երթայ, ուր մէկ քանի օր պիտի մնայ։

ԽՐԻՍԹԱՓԻ ԷՖԷՆՏԻ ՁՕՂՐԱՑՕՍ երկու հարիւր ոսկի զրկեց Ֆէնէրի Պատրիարքարանին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ, շաբաթ օրը, Եօրկէյ Ալէքսանդրօվիչ մեծ դուքսին ծննդեան տարեդարձին առթիւ կատարուած գոհաբանական աղօթքներուն ներկայ գտնուեցան նաեւ բաց ի խորհրդական Պ. Եատոմսքիէ ու դեսպանատան պաշտօնեաներէն, Բօլէթիա ու Տօնիէց պահականաւերուն սպայք և ռուս գաղթականութեան երեւելիք։ Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ Պ. Եատոմսքի ընդունեց ներկայից շնորհաւորութիւնները։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵԱՆ. — Ցունասանի թագաւորը Ս. Քրիզի պատուանշանին ապտուութեան ասպիճանը շնորհեց Տոքթ. Լիմարքիի։

ՀՐԷԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.—Երէկ առտու տեղի ունեցաւ Այվանսերայի մէջ կատուցանելի հրէական հիւանդանոցին հիմնարկէքը՝ ի ներկայութեան բազմաթիւ հրաւիրելոց։ Հանդէսին նախագահեց Բարունապետի Տեղակալը։

ՖՈԼԵՐԱ.—Աղեքսանդրիայի մէջ չորեքշաբթի օրը քսերեք 16 դէպքեր պատահեցան, որոց 11ը մահացու և հինգշաբթի՝ 14 դէպք, որոց 10ը մահացու։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարք Տ. Անթիմոս, ուրբաթ օրը կայս. պալատ երթալով, շնորհակալութիւն մատոյց այն պատուանշանները համար, որք շնորհուեցան Ֆէնէրի՝ պատրիարքարանի կողմէ Մոսկուա զրկուած պատգամաւորութեան անդամներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ պատերազմական նախորդ նախարար զօրավար Վէռոի Տիւվեռնուա, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս եկաւ ընտանեօք։

ԱԳՇԷՀՐ-ԸԿԿԻՆի երկաթուղւոյ գծին առաժամեայ ընդունելութիւնը կատարուեցաւ և հոն զրկուած յանձնաժողովը զայն հեռագրեց Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ՊՐՈՒՍԱ - ՄՈՒՏԱՆԻԱի երկաթուղւոյ գիծը Անատոլուի մեծ երկաթուղւոյն միացնելու համար առաջարկութիւն մը եղած էր Պրուսայի նահանգին խարէի ժողովին կողմէ։

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան երկաթուղիներու վարչութիւնն, որուն յանձնուած էր այդ խնդիրը, հարկ եղած քննութիւնները կատարելով արդիւնքը տեղեկագրեց նոյն նախարարութեան։

ԳԱԼԱԳԱ ԻԶՄԻՐԻ երկաթուղւոյ գիծը մինչեւ Աֆիոն Գարահիսար երկարելու աշխատութիւնը առաջ կը տարուի։ Այժմ առաջին մասին գծերու զետեղումը կը կատարուի և ի մօտոյ պիտի աւարտի։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Մահմուտխան հինգշաբթի օրը պիտի միկնի մայրաքաղաքէս՝ Ձարին թագադրութեանը ներկայ գտնուելու համար։

—Դեսպանատան խորհրդական Միրզա Իսմայիլ խան, որ Թէհրան կը գտնուի, տասնհինգ օրէն մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին կուսակալի օգնական Արիֆթիտի էֆէնտիի պաշտօնատեղին ժամանեց։

ՀԻՄՄԻՆ ՊԷՅ.—Պարսկական կառավարութիւնն Աւ—խ և Աբ— պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրեց Պոլսոյ ոստիկանապետ Հիւսնի պէյի։

ՀԱՅԿԵՐՈՑԹ.— Շաբաթ գիշեր Ֆրանսական դեսպանատան մէջ տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան անգլիական, գերմանական, իտալական, շուէտական ու հոլանտական դեսպանք, ամերիկեան ու ռումանական դեսպանատանց գործակատարք և այլք՝ իրենց ընտանիքներով։

ՄԷՔՄԻՏ ՏԸՐԱՒԻՇ ՊԷՅ, նախկին կառավարիչ Նիյտէի ու Պօտուրի գաւառաց, առջի գիշերը մեռաւ։

ԷՏՐԷՄԻՏԷՆ կը գրեն թէ մթերուած ձէթի գինը թէև ինկած էր, որովհետեւ կ'ենթադրուէր թէ ձիթապտուղն այս տարի առատ պիտի ըլլայ, սակայն վերջերս եւրոպական կապարակներու համար գնումներ կատարուեր են, որով ձէթի գինը էտրէմիտի մէջ մինչեւ 4 ղրուշ 30 փարա բարձրացեր է։

ԱՅՏՐՆԷՆ կը գրեն թէ բակլի բերքն այս տարի հարիւրին երեսունչորսառատն ունելի պիտի ըլլայ՝ բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն։

ՔԱՐԱՖԱՆՑ սակաւոյցերուն առթիւ համաձայնութիւն մը գոյացեր է ընկերութեան և օտար վաճառականաց ներկայացուցիչներուն միջեւ և այդ պատճառաւ քարափանց արժէքները բարձրացան։

ԳՕՍՕՎԱի նահանգին մէջ անցեալ Նոյեմբեր ու Դեկտեմբեր ամիսներուն 2755 ծնունդներ և 2283 մահեր պատահեցան։ Ցունուար ու Փետրուար ամիսներուն ալ 3586 ծնունդ և 3219 մահ։ Այդ չորս ամիսներու մէջ ծնունդները 839 աւելի են մահերէն։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱՆՔ. — Երէկ գիշեր մէկ քանի անձեր Բերայի ստիկանութեան դիմելով իմաց տուին թէ Թագսիմ փողոցին թիւ տունէն ուր կը բնակէր Գասէլիա անուն ընտանիքը, զարշելի հոտ մը կուգայ։ Անմիջապէս Պօնէն էֆէնտի և ուրիշ պաշտօնեաներ այդ տեղը գացին։ Տեսան թէ արդարեւ անտանելի հոտ մը կուգար. դուռը զարկին, ոչ ոք բացաւ. վերջապէս կոտրելով ներս մտան։ Տան ամեն կողմն այցելելով՝ ահռելի տեսարան մը պարզուեցաւ։ Տիկին Գասէլիա, մայրը, խոհարարն և նոյն իսկ տանը չունը գատ գատ սենեակներու մէջ սպաննուած գտնուեցան, որոնց մարմինները նեխուած էին։ Գտնուելիքն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ ամեն ալ իրենց կոկորդներէն սպանուած էին մեւնոյն գործիքով։ Տիկին Գասէլիան ու մօրը դիակները իրենց անկողնին մէջ էին։ Խոհարարին՝ խոհանոցին բարերուն վրայ և չունին ալ բակին մէջ։ Տան կարասիներուն բնաւ ձեռք դպցուած չէր։

Ոստիկանութեան պաշտօնեայք իրենց տեղեկագիրը պատրաստելով մատուցին ձեռնհաս իշխանութեան։

Ոճրին չարժառիթին համար տակաւին որոշ բան մը հաստատուած չէ։ Կ'ենթադրեայ թէ սիրային յարաբերութեան խնդիրներ եղած ըլլան գործին մէջ։

—Ապրիլի օրը Բերայի Պիւլպիւլ Տերէսի թաղին մէջ Մարիալ անուն գինեպան մը դաշոյնով կտրեց գիշերան աղջկան մը լեզուն՝ ներքեւը և փախչ

—Նոյն օրը Զիւրիխի մօտը, կառք մը, որուն մէջ կային երեք թուրք կիներ ու տղայ մը, Բէկատիանէէն դառնալուն, խրամատի մը մէջ գլորուեցաւ. մօտէն անձնով մը օգնութեան փութալով մէջը գտնուողներն ազատեց։ Կիներէ մին թեթև կերպով վիրաւորուած էր։ Հարկ եղած դարմանները ըլլալով իրենց տեղերը զբրկուեցան։

ԿԻՒՇՕ ԽԱՇԵՂԱՆՆ է—ամփոփուած ըմպելի—որ ծառացած է Փարիզի եօթը մեծ հիւանդանոցներուն մէջ կատարուած փորձերուն, ընդդէմ ցնցղատապերու, հաբերուններու, դժուարաշնչութեանց, հիւծախտի, փողոցաւերու, խռչակատապերու, կրծքի կամ ինֆլուէնցայի, և, առ հասարակ ցնցուղներու և թոքերու հիւանդութեանց դէմ։ Մէկ սրուակը կրնայ ծառայել պատրաստելու խաշդանի տասերկու ջուրի լիպրա։ Սուրճի մէկ դգալը կը բաւէ մէկ գաւաթ ջուրի մէջ։

Այն անձինք որ չեն կրնար շատ խմել և որ կը ճամբորդեն՝ խաշդանի ջուրին տեղ երկու երեք կիւյօ քաքաւել կուտեն ճաչէ անմիջապէս առաջ։ Ամենէն սաստիկ հազը կը հանդարտի քանի մը օրուան մէջ։ Կիւյօ քաքաւէները ուրիշ բան չեն եթէ ոչ կիւյօ խաշդանը հաստատուն վիճակի մէջ։

Իւրաքանչիւր սրուակ կը պարունակէ 60 ճերմակ քաքաւել որոնց ամեն մէկուն վրայ կը գտնուի հնարիչին անունը։ Հինցած հարբուխներու, ցնցղատապերու, դժուարաշնչութեանց, իշնուածքներու դարմանումը կուտրօն կիւյօի միջոցաւ՝ օրը հարիւրտաս տասնըհինգ սանդիմի կը նստի։

Իբրեւ կեղծ մերժել Կուտրօն Կիւյօի (հեղուկ կամ քաքաւել) ամեն սրուակ որ իր պիտակին վրայ չի կրեր հաստչէն Լ. Ֆրէր Տուն, 19, Ժաքօպ փողոց, Փարիզ, միակ Տունը ուր կը պատրաստուի ճշմարիտ Կուտրօն Կիւյօն (հեղուկ և քաքաւել)։ Ա 4—6

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջացող շաբթուն 2000 քիլէ կարծրցորեն հասաւ և ծախուեցաւ օխան 27-28 փարէն՝ Ռումէլիի ու Էմիրլիէի տեսակները։ Կակուղ ցորենէն հասան 4,500 քիլէ Պայէրը, 4,000՝ Վառնա, 6,000՝ Զաղարա, 8,000՝ Էսքիրնէ, 3,000՝ Էսկիշէհիր և 4,000՝ Էսկիւրի, որք մեծ մասամբ ծախուեցան քիլէն 11-12½ ղրուշէն, ըստ տեսակին։ Կիրքաս ու Ալիմա ոչ հասաւ և ոչ ծախուեցաւ։ 400,000 օխա Եգիպտացորէն վաճառուեցաւ օխան 19-20 փարէն, 8,000 քիլէ գարի 10½-11 ղրուշէն քիլէն։ 800,000 օխա հաճար 19 փարէն օխան։ Վարսակի վրայ գործ չեղաւ. կարժէ 18-18½ փարա։ Ընթացիկ գործեր եղան Թեֆի վրայ, որ կարժէ 13 փարա օխան։ Ալիւրներէն հասան 5,000 պարկ Իպրիլ, 4,600՝ Օտեսա, 1,500՝ Սեվաստաբոլ, 1,500՝ Մարսիլիա և 2,000՝ Վառնա, որք ծախուեցան ընթացիկ գիներով։

Լուբիան, բակլան, կտաւատի և կանեփի ու խաշխաշի հունտի վրայ բնաւ գործ չեղաւ. կարժէն 120-135 ղրուշ հարիւր օխան և 24, 66-67, 43-44, 45-46, և 54-56 փարա օխան։ 200 պարկ սիսեռ՝ Ռումէլիի տեսակ՝ ծախուեցաւ 43 փարէն, և 1,000 պարկ կորեկ՝ 29½-30 փարէն օխան։

Գալով արտածելի նիւթերուն 4 անուշ ոչիսն ծախուեցաւ՝ կէյվէ՝ 118 ղրուշէն օխան։ 16 պարկ գազի խէժ ծախուեցաւ, Գոյսերի, սպիտակ, 19½ 20էն, 5՝ Եօզղատ, դեղին, 13½էն և 5՝ Գոյսերի, Ռըգիբ, 5 ղրուշէն։ Դեղին ճէհրիի վրայ գործ չեղաւ։ 500 օխա Կէյվէի բամպակ ծախուեցաւ և 4,000 օխա ալ Թարսուս՝ 4½ ղրուշէն օխան։

Ալքալիներէն հասան 45 տակառ Ուլաստիքա, 21՝ Զօղիքա, 16՝ Սիթչանի և 10՝ Թրիւսթէ, որք ծախուեցան 44-47 օխան մէկ օսմանեան ոսկւոյ։

Գաղիաբերքերէն 580 պարկ խահուէ հասան ու վաճառուեցան հարիւր օխան 11-13.25 օսմ. ոսկւոյ։ 400 պարկ Թրիէս Թէի շաքար հասաւ, որուն 2,000ը ծախուեցաւ 102 104 ղրուշի, ըստ մառքային։ Ռուսական շաքար չհասաւ։ Եգիպտականէն 200 պարկ հասաւ ու ծախուեցաւ 102 ղրուշի։ Ռիզոն բրինձ ոչ հասաւ և ոչ ծախուեցաւ։ 1,500 պարկ Ռանկունի բրինձ ծախուեցաւ, պատրաստ գտնուածներէն, 83 ղրուշի։ Եգիպտականէն 300 պարկ հասաւ ու ծախուեցաւ։

Պատրաստ գտնուածներէն 200 սնտուկ գանգան տեսակ մում վաճառուեցաւ սնտուկը 50 54 ղրուշի՝ ոսկին հարիւր ղրուշէն։ Բարիզի վրայ ընթացիկ գործեր եղան սնտուկը 33 ղրուշէն՝ ոսկին հարիւր ղրուշի հաշուով։

ԱՐԵՒԵԼ. ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Փափկամաղաղակ հասարակութեան կը փութանք ծանուցանել թէ այսօր, երկուշաբթի, ճաշարան մը բացած ենք ի Զաղաթիա, Բերայի Թրամուէյի կայարանին մօտ, 108 թիւ։ Անոնք որ բարեհաճին անգամ մը այցելել այս ճաշարանը, պիտի կրնան անձամբ համոզուիլ ապասներուն մաքրութեանը և կերակուրներուն հաճելիութեանը եւ մանաւանդ գիներուն չափաւորութեանը մասին։ Առաջին փորձ մը լիուլի գոհացում պիտի պատճառէ անշուշտ պատուաբժան յաճախորդներուն։

4—4 ՅՈՎԱԿԻՄ և ՊԵՏՐՈՍ

Ա. Զ Դ

Ա. ԼԱՒ ԹՐԻՔՕԷՕԶ

Բէրա, Մեծ փողոց, 389

Տիկ. Ա. Վալիէ կը ծանուցանէ իր արդիւն ու բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ Փարիզէն նոր վերադարձած է հետ բերելով մեծ մթերք մը նոր ճաշակներու՝ կիներու համար, ինչպէս շրջազգեստ, հագուստ, գլխարկ, Փարիզի առաջնակարգ տուներու մոտէլներուն համանման, ամէն մրցում արհամարհող գիներով, սուգի համար զըլխարկներ 30 ղրուշէ սկսեալ։

527 7—8

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Ճիտտէի մաքսային տեսուչ անուանեցաւ Բրէվէզաի տեսուչ Հաճի Հագգը պէյ։

Էրզրումի մաքսային տեսուչ անուանեցաւ Ճիտտէի տեսուչ Նուրի պէյ։

Բրէվէզաի մաքսային տեսուչ անուանեցաւ Միտիլլիի տեսուչ Նէվզատ պէյ։

Սըվազի նահանգի Տիվրիկ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Եըլտրէզլիի գայմագամ Մէհմէտ Բիւշտի էֆէնտի և իրեն յաջորդեց Պողազլեան գաւառակին գայմագամ Օսման պէյ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն։

«Շաբաթ իրիկուն, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան աւտարեւհունգարական դեսպան Պառոն Ֆօն ֆիր Ֆալիչէ և սպանիական դեսպան տի Բօտէսթա տի Ֆօրնարի մարքիզը։»

—«Ապրիլ 27 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Գրուսա, Էնկիւրիի, Հալէպի, Սըվազի, Մուսուլի, Պիթլիսի, Տրապիզոնի, Ատանայի, Վանայ, Գէօնեաի, Տիարպէքիրի և Խարբերդի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

—«Հեռագրական եւ Թղթատարական վերատեսչութիւնը ծանուցած է թէ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Եալովայի կայանին մէջ ալ՝ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին՝ օտար լեզուաւ հաղորդակցութիւնը կը կատարուին։»

—«Պրուսայի կուսակալութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Բազարքէօյի գայմագամին, հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ, լսուելով՝ որ Ապրիլ 7ին Եալովայի Քիւրպալը գիւղին շրջակայքը վեց աւազակներ տեսնուեր են՝ Մարթինի հրացանով զինեալ և թէ նոյն ամսոյ 8ին Էլմաք գիւղին շրջակայքը՝ Իքի Համան անուն տեղն՝ վրացիի տարազով ու զինեալ երեք մարդիր յարձակեր են Զէնկիլէրցի Քօճա Կարապետի ու ընկերոջը վրայ, որք իրենց գիւղը կերթային, և թէ ծանրապէս վիրաւորեր են Կարապետը. ոստիկանները հալածելով յետ քննութեան հաստատեր են թէ հեղինակներն են Էլմաք գիւղէն Ալչակվերտի Օղլու Նիքօլի, ընկերը նոյն գիւղացի Մակաբ, Լալէտերէ գիւղէն Գուամշ Առաքել, Բազարբէօյի Զէնկիլէր գիւղէն Ագամճը Սահակօղլու Կարապետ, Նիկոդոսօղլու Կարապետ և Վանեցի Կարապետ։ Առաքիէն զատ միւսները, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ձերբակալուելով յանձնուեր են Գարամուսալի ոստիկանութեան։ Կուսակալութիւնը գրեր է նոյն գայմագամութեան որ խուզարկութիւն կատարուելով այդ Առաքիէն ալ ձերբակալուի և արդիւնքը տեղեկագրուի։»

* * *

«Հնչակ անուն յեղափոխական գոմիթէին իբրեւ սպառնացող և իբրեւ խռովարար ամբաստանուած ու բանտարկուած Արթին Կիւմիւշխանէէան, Եղիկի Մէնչեան, Յովհան Օհանեան ու Գրիգոր Ապգանեանի ընկերներէն Խաչիկ Զանկօզեան և Լեւոն ու Արամ անուն անձերն, որք փախած ըլլալով ի բացակայութեան ամբաստանուած են, տակաւին ձերբակալուած չեն։ Ուստի, ըստ տրամադրութեան Պարտական Դատավարութեան Օրէնքց 371րդ յօդուածին, նախագահին կողմէ նորէն տասն օր պայմանաժամ կը տրուի այդ փախստականներուն։ Այդ պայմանաժամու միջոցին վերոյիշեալ անձինք եթէ դատարանին չներկայանան, օրինաց իրենց անացող նկատուելով, ի բացակայութեան պիտի դատուին, քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուին, իրենց ստացուածքները պիտի գրաւուին և իրենք ալ այդ մասին ոեւէ դատ բանալու իրաւունք չպիտի ունենան։ Ասոնց գտնուած տեղերը գիտցողները պարտաւոր են իմաց տալու և դատական-ոստիկանական պաշտօնեաներն ալ զայնս ձերբակալելու։»

ԵԳԻՊՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ԿԻՍԱՍՈՒԵՐՔ

Ա.

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՇԱՄՊՕԼԻԱՆ

Երբ եգիպտացիներու պատերազմը կարգը կը սկսինք, բնական է որ այս գիտունին անունն առաջ պէտք է դասել՝ առանց օրոյ եգիպտաբանութիւնը գոյութիւն չպիտի ունենար։ Բայց իւր գործերուն մանրամասնութեանց չմտած իւր կենսագրութիւնը պիտի գրենք։

Ժան Ֆրանսուա Շամպօլիոն իւր դպրոնի տարեկան մեծ եղբօրմէն դասընկերուելու համար վիրտուերը։ ըսուած է. ծնած է 1790 դեկտ. 23ին Ֆիժակի մէջ։ Պզտիկ հասակէն խիստ ցոյց տուաւ լեզուաց մասին ունեցած ուսումնասիրութեանց տրամադրութիւն։ Ոչ թէ միայն երկու դասական լեզուաց կը հետեւէր, այլ արեւելեան ամբողջ մասնաւոր լեզուները (idiom) ուսումնասիրեց։ Այս յատկութեանց վրայ կաւելցնէր նաև գծագրիչի հազուագիւտ հանճար մը։ իւր գործեր վերջը իբրեւ վեմի օրինակներ ծառայեցին։ Աշխատութեանց ժամերուն իբրեւ զբօսանք դասական ձեւերով այբուբէններ կընդօրինակէր, ինչպէս սուրիական, եթովպական գրեր։ կուսումնասիրէր հին դրամներն որոց ճոխ հաւաքածոն ունէր իւր մեծ եղբայր։ Կրսեն թէ դինքը լուսաւորող ճրագը դէշ դիրքի մէջ ըլլալէն ճախ աչքը չկ մնացած էր։ այս պատճառաւ գիշերները երկար ժամանակ անքուն կանցնէր։ Կրնոպլի կառավարական ուսումնարանը մտաւ ուր ոչ նուազ եռանդով կաշխատէր դասական լեզուաց ուսումնասիրութեան։ Ամենէն սիրելի ուսումնասիրութիւնն էր Հին Եգիպտոսի հանրագիտարանը։ Ասոնց վրայ աւելցուց նաև քաղդէականն ու արաբականը։ Այն ժամանակէն (դեռ 13 կամ 14 տարեկան էր) սկսաւ իւր գործերուն։ Ինչպէս Արաբական աշխարհագրութիւն, Աստուածաշունչէն բաւական կտորներու թարգմանութիւն, Աստուածաշունչի մեծ մասերու վրայ յիշատակարան մը։

Այս աշխատութիւն Բարիզ Միլէնի զբաղուեցաւ, համայնագէտ մտաց տէր, հնախօս և առաջնակարգ դրամագէտին, որ այն ատեն համայնագիտական հաւաքածոյից գրադարանին տնօրէնն էր։ Շամպօլիոնի վրայ մեծ ուշադրութիւն ընծայեց։ Միլէն իրեն կանչեց Շամպօլիոնը։ Այս այն ժամանակն էր երբ Եգիպտոս ամենուն ուշադրութիւնը կը գրաւէր։ Քանի մը տարիներէ ի վեր Ֆրանսա վերադարձած յանձնաժողովի անդամներն սկսան գիտական աշխարհի սիրել այն հարաշալի ծանօթութիւնները զոր Նեղոսի հովիտէն առած էին։ և Նաբուլէոն տպագրել ու փորագրել կուտար Եգիպտոսի նկարագրութիւնը որ առաջին անգամն ըլլալով գիտուն Եւրոպայի կը հայթայթէր վաւերական թղթեր։ հին Եգիպտոսը պիտի ճանչցնէր և եգիպտաբանական ուսումնասիրութեանց հետեւողներուն կուտար այն եռանդը որ չի տկարացաւ։

Մտածութեան առարկայ է թէ ի՛նչ եռանդով երիտասարդ ուսանողը խորասուզեցաւ այս ուսմանց մէջ որ իւր գիտական երեւակայութեան անհուն սահման մը կը բանար աւելի ևս յաւիշտակելով անոր միտքը չգոնուած մասանց վրայ։ Իւր հանճարին յատուկ երեւակայութեամբ խիտ լեզուն մասնաւորապէս ուսումնասիրեց և մշակեց, իրեն այնպէս կը թուէր թէ այն ատենէն այդ լեզուն ամեն նոր գիւտերու առաջնորդող ուղին պիտի ըլլայ։ Արքէն Ֆրերէ, Պարիզէէվի և ուրիշ գիտուններ հին եգիպտացւոց մասնաւոր լեզուն խիտի լեզուին մէջ տեսած լինելու կարծիքը ընդունած էին. բայց որովհետեւ այս լեզուն դեռ անծանօթ էր, իբրեւ ենթադրութիւն մնաց այս նոյնացումը որ չէր գիտցուեր թէ ինչպէս պէտք էր ճշդել։ Լիսէի մէջ տասնըվեց տարեկան էր երբ Շամպոլիոն ամէն միջոցներով ընդդրկեց արդէն ենթադրած խնդիրը, ի բաց առեալ յատուկ անուններն որոց նշանակութիւններն անծանօթ էին, սկսաւ հետեւիլ այն ուսումնասիրութեան որ տասնըհինգ տարի վերջը խորհրդանշանաց բանալին եղաւ։ Ուսումնասիրից նաեւ աշխարհագրական յատուկ անունները, մտածելով որ Եգիպտոսի գաւառներուն և քաղաքներուն հին անունները խիտի լեզուաւ պէտք էր հոգած ըլլալ առաւել կամ նուազ աղաւաղեալ։ Միւնայնը պէտք էր ըլլար, կրսէր, երբայեցի կամ արաբացի գրագէտներու ձեռաք գրուած անուններու մասին։ Այս նպատակը առաջնորդ ընտրելով երիտասարդ ուսանողը նիւթեր հաւաքեց. Եգիպտոսի խիտի լեզուաւ աշխարհագրութեան վրայ ձեւելով իր կողմանէ յատակագիծ մը պատրաստից մասնաւոր քարտէսով մը։ գլուխ նաեւ ատոր յառաջաբանը զոր կարգաց անձամբ Կրէնոպլի Կաճառին մէջ 1807 ըսեպտ. 1ին։

Այս ճառախօսութիւնը մեծ արդիւնք ունեցաւ. աւելի իւր կարեւորութեան որքան հեղինակին տարիքին համար։ Այն ատեն Իպէրի թաղապետը Պ. Ժան Պաթիսթ Ֆուրիէն էր, երեւելի գիտունն որ ջերմութեան արդի տեսակներին հիմնադիրն է։ Մասնակցեցաւ Եգիպտոսի գիտնոց յանձնաժողովին, նկատողութեան արժանի պատկան դեր կատարեց Պոնապարթի մահէն վերջը տեղի ունեցած դէպքերուն առթիւ, և Տրնոնի հետ իբրեւ ախոնջ խուզարկու ղրկուեցաւ Վերին Եգիպտոս ուր պաշտօն ունեցաւ ուսումնասիրել յիշատակարանները։ Դիւրին է իմանալ թէ այս տեսակ անձի մը բարեկամութիւնը որքան թանկագին էր երիտասարդ Շամպոլիոնին համար որ ամէն խօսակցութեանց առթիւ կարող պիտի ըլլար այդ ծանօթութեանց գանձը ձեռք բերել. որքա՛ն մեծ քաջալերութիւն մը իրեն համար, որով պիտի նուիրեր վերջնականապէս իւր անձը այն երկրին որուն հրաշալեաց համար զարմացած էր Ֆուրիէ։

Երիտասարդը սաստիկ փափաք կը զգար Բարիզ երթալ. իւր եղբայրը վերջապէս առաջնորդեց զայն հոն, և ներկայացուց անուանի գիմիագէտ Ֆուրգրոյի որ Լաւուազիէի բարեկամն էր. ո՛չ միայն լաւ ընդունելութիւն ըրաւ այլ և յարաբերութեան մտցուց այն ժամանակի ամենէն բազմահմուտ անձանց հետ, ինչպէս, Միլէնի, Լանկլէի, Սիլվէսթր տը Սասիի, Բէզիի, իւր եղբօր ամէն բարկամաց հետ. այն ատեն կրցաւ յաղթուիլ տալ իւր փափաքանաց. այս մեծ աշխատողին կենաց մէջ գրգռութեան ժամանակ մը եղաւ այն ուր իւր գաղափարները մարմնացան կամաց կամաց և յարգ ստացան։ Երկու տարւոյ ընթացքին մէջ ամէն օր հետեւեցաւ Ֆրանսայի ուսումնարանին և աբեւելեան լեզուաց փրփարանին։ Անհիմն գաղափարներէն խիստ թափթփուեցաւ և մեծ խնամքով կայսերական թանգարանին խիտի ձեռագիրները խնամքով հաւաքեց։ Սովրեցաւ Պարսիկ և Սանսկրիտ լեզուները. բայց ամէն գրգռագայի մէջ ուսման ընթացքը կնդրանցուցած էր խիտի լեզուին վրայ։ Իրեն համար մասնաւոր քերականութիւն մը և բառարան մը չիտեց խիտի լեզուաւ, որոց վրայ մինչ կանդրադառնար. այս գրուածքները մինչեւ ցարդ ձեռագիր կը մնան։ Լաւ մը ընտրեալ համար խիտի լեզուին զոր ոչ մէկ անձ իրեն կուսուցանէր, սկսաւ շատ մը բնագիրներ ընդօրինակել, սոյն լեզուաւ շարադրութիւններ ընել, և թերեւս այս հրահանգներէն մին է զոր գիտուն ակադեմական մը՝ որուն ձեռքը ինկած էր դիպուածաւ, բաւական ատեն վերջը իբրեւ Անդոնեացւոց ժամանակին եգիպտական բնակիրը հրատարակեց։

Ալեքսանդրիա Մ. Գ. ԶԻԹՃԵԱՆ

[Շարունակելի]

Վանդակ

ՂԱԼԱԹԻԱ, Ապրիլ 29.11 Մայիս 1896

Անուանին. եւ Վճարեալ	Տարեվերջ	Անուանը Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ
100	1881	Քոնս.Սէրիա A } 1%	66 —
100		» » B }	36 —
100		» » C }	23 —
100		» » D } զոցուած	23 36
400		» » D } բացուած	23 39
100		» » D } միջօրէ	24 01
100	1870	Ռում.եկմ. } զոցուած	118 75
Ֆր. 500		Ռում.եկմ. } բացուած	119 —
		Ռում.եկմ. } միջօրէ	119 —
Անկ. Վճր.	1890	Օսմանիէ 4%	— —
20 10	1869	Քրէտիտ ժէն. Օթ.	7 30
22 11	1872	Սոս. Օթ. տը Շ. է Վ.	4 09
10 5	1873	Լաւրիումի	55 50
140 140	1889	Անատոլուի (Բժմ. % 5)	605 —
500 300		Եզիպտացւոյ (Պրն. %)	315 —
500 500	1882	Թրամուէյ (Բժմ. %)	8 15
20 8		Թրամուէյ (Պրն. %)	188 —
500 500	1883	Օսմ. Ռէժի	18 22
500 200	1892	Օսմ. Միկրէպ 6%	1 67
1.40 1.40	1893	Օսմ. Ապահովրն. Ընկ.	5 —
11 5½	1882	Ջրի Ընկ. Տէլտաս	350 —
500 500			

ԱԹԻԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՊՐԻՑ	Ա. Ա.	Դրշ.
3 օրուան հաճար 1000 հատոր	5	—
1 ամսուան հաճար	7	—
1 օրուան հաճար	2	25
Թիքոր	—	—
Գանխիկ (Հէվալէսիպ)	—	20

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԴՐՈՒՆ		
Լոնտոն 3 ամիս	Դրշ.	109 — ½
Ֆարիզ »	Ֆր.	22 95
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	10 90
Ֆրանկֆուրտ չէ	Մարք.	18 45

ՍԿՈՒԴԱՅԻ ԵՒ ԱՐԳԱՖՈՒԼԻՆ ԳԻՆԸ		
8 օրուան հաճար 25 հատի	Ֆր.	3 50
1 ամսուան հաճար	»	6 —
ԸՆԹԱՑՔ ԹՂԹԱՏԱՐԻ		
Անգլ. ոսկի	Ս. Ա. 100 Դրշ.	150 05
20 Ֆրանքաց		87 27
20 Մարքաց (Գերմանական ոսկի)		102 20
Բելգիոյ		51 10
Ռուսական Ռուպլաց		8 57
Մէքսիկէ		108 12
Մանր արծաթ		103 30
Մէճիտիէ		98 —
Տէրս Հալաթիոյ Սարաֆանի		9 —

ՍՈՒՐՈՒԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԳՈՒՆԱՅՆ 11 Մայիս		
Քոնսոլիտ Ռամ. Բ Գնակ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	23	05
» » D } Բացուած »	— —	—
» » D } Զոցուած »	22	—
Ռումիլիի Երկանուղի »	120	—
Բրնսրիկ »	459	—
Մարմարայի Պարտական գծի »	497	—
Սամանիէ »	408	—
Դէվիի Բամնենագիծ »	78	50
Պանք Օթոման (անուանին.) »	577	50
Թանկ Ֆրանսական 3% »	103	05
» » 4½% »	106	50
» Իտալական »	86	12
Քրէտի Լիոնայ »	792	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	— —	—
Քոնդուսա տ'Էսքոնդ »	— —	—
Մուէզի Բամնենագիծ »	— —	—
Եզիպտական Միացեալ »	519	—
Զէր Լոնտոնի վրայ »	25	175

ՊԱՆԿՈՆԳ 11 Մայիս		
Ռումիլիի Ծրագրանուղի Ֆիորին	58	50
Օսմ. Ռէժի »	178	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	45
» Փարիզի »	— —	

ԼՈՆՏՈՆ 11 Մայիս		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ա.	66	—
» » B »	36	25
» » C »	22	—
» » D } Բացուած »	— —	—
» » D } Զոցուած »	21	50
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% } Երշխարեալ.	— —	—
» 1894 3½% } Եզպ. Հրկ.ով	— —	—
Պանք Օթոման (Ֆշարեալ) »	12	31
Ա յարդնի Երկանուղի »	11	50
Միացեալ Եզիպտական »	102	65
Առանձնաշնորհեալ »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտ »	111	62
Ռուկաք. Փոխառ. »	— —	—
» » Նոր 6% »	99	25
Դանի Հելլենական 5% 1881 »	31	50
» » 5% 1884 »	31	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	325

ՊԵՐԼԻՆ 11 Մայիս		
Սամ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	— —	—
Ռումիլիի Երկանուղի »	113	50
Անատոլուի Երկկող. 1/4 Պրկղ. »	— —	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	375
» Փարիզի » 3 ամիս	— —	—
Տանկերդոնեան Երկանուղի	— —	—

ԲԵՐԱՅԻ ԲԻԼԶԷՆ ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆԸ

ՄԷԹՐՈՊՕԼ ՊԱՆԴՈՒԿԻՆ ՏԱԿԸ

ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 256, 258 ԵՒ 260

Տնտրէնութիւնս կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան թէ սոյն զարեզրատան մէջ կը գտնուին առաջին կարգի ընտրելիներ, լաւ տեսակ պաղ նախաճաշներ ու ճշմարիտ Բիլզէն զարեզրուց։

489 10—53 Լ. ՊԷՔՄԷՐ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1882ԻՆ Կ. ՊՕԼԻՍ ԹԱՇՄԻՀ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 59 ԱՂԲԻՒՐԻՆ ՃԻՇԴ ԴԻՄԱՑ

Ասկից 14 տարիներ առաջ, երբ մեր մէջ զանգատներ կային թէ առեւտրական այս ճիւղը մերայոց կողմանէ չի մշակուիր, եւ թէ նպաստաւոր ճանաչութիւնը միշտ օտարազգիներու սեպհականութիւն է եղած, այս վաճառատունս հաստատել ձեռնամուխ եղայ. որուն այս երկար ժամանակեայ զոյութիւնը, աւելորդ է ըսել, իւր հետեւած ուղղամիտ եւ հաւատարիմ ուղղութեան մի զօրաւոր ապացոյցը կրնայ նկատուիլ անշուշտ։ Այժմ, տնտեսական ծանօթ կացութիւնը զիս կը ստիպէ ծանուցանել թէ վաճառատունս յարատեւութիւնն ու գոյութիւնը՝ որ ցայսօր երբեք անպատասխան հանգամանք մը չէ ունեցած հրապարակին մէջ, այլ եւս տուն մակիցներուս համակրութեան չափէն կախեալ է, որուն յուսամ թէ արժանի պիտի հանդուիմ։

Վաճառատունս մէջ կը ծախուին լաւագոյն ապրանք՝ միշտ օրուան գիներով։ 468 22—72

ՄԵԼԷՔՈՆ ՏԷՕՊՈՒԼԷՃԵԱՆ

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Ե. Ռ. Ա. Ջ. Ի Ն Ա Ի Ր Դ Ի Վ. Կ. Ա. Ճ. Ե. Ա. Լ., Ա. Ի Ա Ի Ի Ն Ե Ա Ն — Ա. Ա. Ա. Ի Ն Ա. Ի. Ա. Ճ. Ա. Ի Ի

(Հաստատուած յամի 1852)

Նորաձեւար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւեր ախտաններ, մէկ անգամէն վարկենդեանպէս կը դադրեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարիչ գաղտնիք եղանակաւ, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն։ Երաշխաւորեալ։ «Վերադրեալ» կոչուած բերանի հիւանդութիւններ, որոնք այդ միջոցներով կարարիւպէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ծխելեցուցիչ դեղերու, եւ նորաձեւ ատամներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնանոյշութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերայ, (Եանիի գարեզրատան վերայի յարկը ձիշտ Զաուբենանց դէմն)։ Գնարդիւղի յանախորդը կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ. 1 նոր բացուած Բրիսսէվելի փողոց ամէն օր։

6. Գ. Հաւատարելու համար եւրոպայ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբոյժներու՝ ծմեռները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր դիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղիներին։ 416

VIN ET SIROP DE DUSART

Շատ կիներ, մայր ըլլալու մօտ, կը մտածեն թէ իրենց գաւակը առողջ և վարդագոյն պիտի ըլլա՞յ. վասնզի շատ անգամ փոքր արարածը արագօրէն կամի իր ծոցին մէջ՝ ի վնաս մօրը. մարելիք, շնչասպառութիւն, յոգնութիւն առաջ կուգան ամենափոքր ճիգէ մը ու քիչ մը քալելէ յետոյ. Ֆոսֆադ տը չօն՝ ոսկրներէն անգզալապէս մօրէն կանցնի տղուն. այս ակամայ տկարացման առաջքը դիւրին է առնել օրը մէկ քանի դգալ Տիզաուի լաքթոֆոսֆադ տը չօ խմելով. ազդեցութիւնը կրկին է մօր վրայ որ ուժն ու կորովը կը վերստանայ, և տղուն վրայ օրուն կազմաւորութիւնը աստիճանաբար և անդուլ կը կատարուի։

Ա.Զ.Դ

Փափկամաղաղակ ծխողները ճշմարիտ JOB թղթի սիկարն ի՞նչպէս կ'որոշեն իր կեղծերէն, բայց միմիայն սիկարը ծխած ատեննին է որ կը նշմարեն խաբէութիւնը եւ ո՛չ թէ այն վայրկեանին ուր կեղծ պրակը իրենց կը տրուի իբրեւ ճշմարիտ եւ հարազատ JOB ծուխի Ռուլի։

Որպէս զի ամէն շփոթութիւն եւ վարանում անկարելի ըլլայ, եւ մեր յանախորդը չ՝ խաբուին, պէտք է որ ուղղակի դիմեն ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ JOB ԾՈՒԽ ՌՈՒԼԻՆ ՄԻԱՅ ՏԷՐՕՁԻԹԷՐ 8. ԼԻԹՈՏԵԱՆ ԵՖԷՆԴԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. Կալանա, Մանուկլիէ փողոց, Թիւ 17. եւ կամ այն ծխավաճառներուն կամ խանութներուն զորս ինքը կը յանձնարարէ։

482 39—150 ՊԱՐՏՈՒՌ ԺՈՊ

Տղայոց անուն. — Թոսֆիմին ֆիլիէռ։

ԶԱՐԴԱՆՔԵՐ ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

1896 տարւոյ նոր ձեւով եւ գրուածքով կատարելագործեալ, Ա՝ գրական առաջին կարգի հեղինակներու՝ որ վանքերուն եւ Վանքերու մը արուին ամսական կամ շաբաթական վճարումով։

Մրցման, պատմութեան եւ խորհրդաւոր ճամբաներու համար յատուկ հեղինակներու։ Դիներն անհաւատալի կերպով աժան, վճարումնց մեծ դիւրութիւններ կը տրուին։

Դիմել առ՝ Արմենակ Ս. Իւթիճեան 4, 5, 6 Մէյմանէ Ալի-Խան (Քրէտի-Լիոնէի քով) Մարաասան փողոց, Ղալ

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՐԵԿ

1881 Մարտ 20ի Կայսր Իոատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքաիա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընդհանուր Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոյիս Ճէրայ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած՝ 4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 ֆրանք
1894ի հասոյթը 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ 90,000,000 »

Քենիլ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Մասնաճիւղ Գալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ղ. Հ. ԴԻԼՃԱՆ, ԵՒՐՈՊ. 2.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգ. ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյն է 18,000,000 Անգ. ոսկւոյ գումարն զոր յարգ վճարած է հրդեհի զոհսուց համար։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կաւ պատ, կարասիք և ապրանք, յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և մշնորդութեամբ ստացագրելոցս, որք ունիմք լրացեալ իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց արած վնասներն։

Հ. ՍԻՒԱՆ և ԸՆԿ. գլխ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գուլկարիոյ և Սեւծովու եզերաց
Գալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

CLÉTÉAS
ՔԼԷԳԷԱՍ

ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՍՐՏԻ. Ամէն ընտանիքներու մէջ անհրաժեշտ Պատրաստութիւն անոպէնոպ։ Համբ սրանչելիր։

Աւելի ազդեցիկ քան մամածակի, անանանուխի և այլ Լուրերէ, անմարսողութեան, սիրտխառնուրի, սառամոքսային, բացիութեան, դալուկի, ջղացաւի, գլխացաւի, ծովախտի և այլ հիւանդութեանց համար, և գլխի, սառամոքսի, ջիգերու ամէն տեսակ անհանգստութեանց համար։

Համաճարակի ատեն թանկագին, ինչպէս ինֆլուէնցայի, տենդերու, քոլերայի ատեն։

Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս ամէն լաւ դեղարաններու։

Կեդրոնատեղի և Ներկայացուցիչ. Ֆընտըգլեան խանին քով Թիւ 7—8, ՊՈՒԼԻՍ։

Նոյն հասցէէն ուղեցէք
ՍԷՆ-ՌԱՖԱԷԼԻ ԳԻՆԻ
զօրացուցիչ և կազդուրիչ։ 508 14—24

ՊՈՒԼԱՅԻ ԱՅԱՐԱՑԻՆ ԴԵՂԱՏՆԵՐԸ

միակ լուծողականներն առանց խիթի բուժում գլխացաւերու, ջղացաւերու, պնդութեան, աղեաց անուժութեան եւայլն...

Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, դեղագործ Քանցիւկի քով, Բերա, Մեծ-փողոց, 249 370

ՆՈՐՈՒԼԵՅՈՑ

ՄԷԿԱՅԻՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի եւ Անեւակ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթուգարձին հանդիպելով ի Հալբ)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիա մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէջ շաբաթ՝ սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քանթարօյս, (փոփոխակի Բայամտուռա) Շիրա, Սէլանիկ, Բալա, (փոփոխակի Տէմէ-Ազաց), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկն ում դէպի Մարսիլիա, Հալբ, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ՝ Տարտանէլէն, Տէմէ-Ազացէն (փոփոխակի Բալալա) Սելանիկէն, Շիրէէն, Բալամատէն (փոփոխակի Քանթարօյս) ապրիլ 24էն սկսեալ եկ միւս շաբթուն Տարտանէլէն Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բայ աստր, ամեն տասնհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ ճոխնաւոր Կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԴԻՄ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հէյդոյս (փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Յոպա, Բօր-Սայէտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանգոյին) Լարնաքա, Սուրիական ե. գիրք, Նորէն Պէյրութ, Բօր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա. Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍՍԻՍկի ԴԻՄ

Ուղղակի երթեւեկ կնստանայ Լոնտոնէն, Հալբէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանգոյներուն Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱՔՈՒՐԻ ԴԻՄ

Ուղղակի երթեւեկ տա դիմացնալով Լոնտոնէն, Հալբէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանգոյներուն Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսուն, Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 422

ՓԻՆԻՔՍ (COMAP)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՑ
Հոյ ոմբը եւ Սեւ ոմբ էքսպրէսներ Լիվերբուլ և Ամերիկայ դիմաց

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամսրիա	7718	Գոնիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուրանիա	7268	Ադրիա	2393
Բավոնիա	5587	Մարգրոսա	2166
Մէքֆարլնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4309	Բալիրա	2144
Սիթիա	4537	Թրինիտատ	1839
Ալէքսը	2143	Մորոքքո	1835
Քէտար	1876	Քամանիա	12850
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12830
Գոպենհիգ	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՀԱԼԼ գլխաւոր գործակատար
Thomas J. Hall
Աչիքսիատիս խան, Թիւ 401
Գալաթիա 335

ԹԱԳՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ
ՔԱԲԱՌԻԼ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ—ԷՄՊԷՐԻ

Մինչեւ այսօր ծանօթ կանամիկանքաբարբարային դեղերուն Ամ հզօրը։ Ապահովապէս չատ յիշ օրուան մէջ կը բժշկէ։

Զգուշանալ կեղծ նրէն։ Կը վաճառուի ամէն դեղարաններ և դեղավաճառանոցներ։

521 3—52

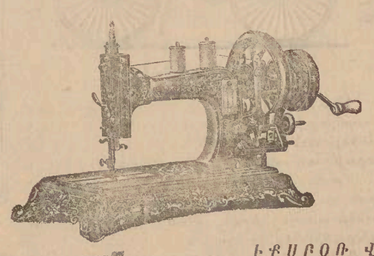

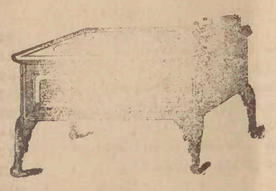

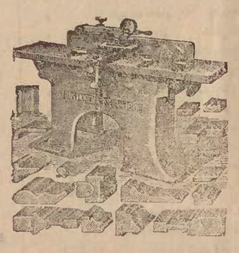

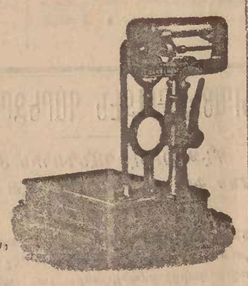

ԷՔՍԲՕՌ ՎԷՐՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱՔՍՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱՅ

Բոլոր գործարանի մեքենաներու եւ գերմանական Տարաբարգործութեան այլ նիւթերուն Գալաթիա, Բէր Էմպէ Բազար եւ Մէրքէզ փողոց, Թիւնարէպ խան [նայ կին կեդրոնատեղի Ռէժիի]

Մեծ մեքերը զանազան մեք նաներու, որը են՝ շրջեցարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի նեղ յանախորդն ուզէ։ Պարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 օլիտրաչ կը ապառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայ։ Կը գտնուին նաեւ Տախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկանաթեղ, եւ Ռոնդրարարտէ Թիթեղահատներ, Թիթեղա սրծուութեան, զարնուութեան, կոպարարուութեան, ատաղձագործուութեան մեքենաներ, տրէ մաններ, հերկագործական երեւանները, շաղախ, գերմանական երկանէ գնալանիներ, ասփալտ, խայծղանաւոր քարգոն, խոնանոցի անութ, կազի լամբարներ, ճեմիշի կ՝ զմածք, պլսիրլէդ, կարի մեքենայ, եւն.եւն.

Փասնաճիւղ
ԱՔԼՆԷ, Լոփոլէս փողոց, 11 [նախկին Պոքսա Աքէսրի]

Վերպոհներ
ԵԼԱՆԿ, Թուրհանէ Խաղ, ՊԻԼԷՈՆ, Բիւլ տոն փրդ.

Գործակալութիւններ
ՍԷԼՄԱՆ Կ ԲԷՐՍԻՆ ՀԱԼԼԷՊ ՊԷՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՅ ՔԱՆԻԱ ԵԼՅԱ

Բարիզ, Զանգա, Բաղրաս. Քաստամոնա, Շիրա, Վոլս, Ալեքսանդրիա, Գահիրէ։ 360

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԵՐԷՍ)
ՄԱՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅԱՌՏ ԻՒՂ.
Իրենցմէջ ոչ շոգի Ի տարով
Գլխաւոր գործակատար ԷԴՎԱՐԴ Ա ՊՈՍԷԼԹՈՒ
Ի Նիւ-Եորք։

Կոթին չափ անարժէք է
Թարմ մեկ հատ իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի
Ֆոսֆորիֆիներու յատկութիւնները ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճղութիւնը

Թանկագին դիմաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ

LE VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch. Le Perdriel — Robouillon
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. * La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 10,028,000
Տարեկան հասոյթ	» 23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԻՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բանուորանոցներ և տոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌԼԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գալաթա, Պահչէ—Գապու, Ամանիատոս խան. 12, 13, 14

ՎԻԱԼԷԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՉՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազգուշ կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, մերերը, կանայք, տկարակազմ Տղաներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Զբղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ԲԻՆԱՅՈՎ ՄԱՆ ՀԻՒԹ ՓՈՍՓԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԷ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու գերկրու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղութեան, Թուչախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհատութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի քան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաշուք վերջին ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան ժ. Վիալ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց Լիոն 3/4

Գործակալ և միակ ուղղապահ ի Կ. Պոլիս ՀԱՅԿԱԿ ՁԱՍԷՆ Գալաթիա, Մոմհանէ, Թ. 86. Փոքրաչափն կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԷՍԿԻ—ՇԷՀԷՐ ԸԼԿԸՆ ԳԻԾ

ԵՐԹ				ԴԱՐՁ			
ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 222 Խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 224 Խառն Իրկն.	
		Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
Էսկի-Շէհէր	մեկն.	12	—	Ըլկըն	սկսն.	12	—
Կէօքճէ քըսրք	»	12	49	Զավուշքը քէօյ	»	12	48
Մասմենը բընար	»	1	41	Ազարի քէօյ	»	1	46
Ալաեոնտ	»	2	40	Ագ չէհրէն	»	2	41
Զըքուրլեր	»	3	27	Եսարեան	»	3	9
Տէօներ	»	4	28	Իսկալու	»	3	43
Իսկանիլէ	»	4	59	Զայ	»	4	43
Դալը կէօլ համամը	»	5	25	Պէյլիք Զօպանլար	»	5	40
Համամ	»	5	40	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	6	31
Աֆիոն Գարա Հիսար	»	6	22	Դալը կէօլ համամը	»	7	11
Պէյլիք Զօպանլար	»	7	3	Համամ	»	7	20
Զայ	»	8	6	Իսկանիլէ	»	7	47
Իսկալու	»	9	8	Տէօներ	»	8	25
Եսարեան	»	9	38	Զըքուրլեր	»	9	25
Ագ չէհր	»	10	12	Ալաեոնտ	»	10	19
Ազարի քէօյ	»	11	—	Մասմենը բընարը	»	11	10
Զավուշքը քէօյ	»	11	57	Կէօքճէ քըսրք	»	11	55
Ըլկըն	ժամն.	12	42	Էսկի-Շէհէր	ժամն.	12	42
							իրկն.

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՑ ԵՒ ԱՖԻՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 29/11 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 30/12 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 1/13 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 1/13 Սեւեստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 2/14 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուշ 3/15 Ալեքսանդրիոյ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԳ.— Մարտ 30 12, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գեղեցիկ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գալու շրջանաշրջանի։ 268

ՆՈՒՐՐԻ ԳԻՆԻ
VIN NOURRY

Եռատով և Թանէնով յայտնութեամբ կը բռնէ մարիւ ձկան իւղին տեղը, մանաւանդ տարերուն. յանձնարարուած է բոլոր բժիշկներէն՝ տղոց և մեծ մարդոց համար որք

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵՆԷ
ՓՏԱԽՏԷ
ԱՒՇԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷ

կամ կուրծքի հիւանդութիւններէ կը տառապին։ 449

Կը գտնուի ամեն դեղարաններ։
Պահանջել «Ճշմարիտ Գինի Նուրրի»։

ՇՈՓԵՆԱՒՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

ՆՈՒՐՍԻ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պաղեստինի մեջ գտնուող Քառնոյ

Մէնպրէլի շոգենաւը Նօվրօսսիսքի պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսուն, Կիրասուն, Տրապիզոն և Պաթում մայիս 12ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. ե.)։

Լաս Կոլ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մայիս 11ին (Ը. ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին ուռնալով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ա—դպրոցի և սրամի պանսիոնատներ Նաւարդէանի ուղեւորութեան և այլ տեղեկութիւնից համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՐՈՔՆ ԲԸՂՈՒԼ
Մանանէ փողոց Թ. 10 32

ՄՈՍ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ, Պորտսիդ, Մէքլէնբուրկ
և Սեւ-Ծովի Դիմաց—Բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամէէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոքուս	3000	Բէրա	2250
Տարոս	3000	Ոֆինոս	2000
Սամսոնի	3000	Կասրինկ	1500
Մարիսթիս	2500	Կիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ռիթոլ խան
ՃՃԷՑՄՍ ՄՍՈ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ 330

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ